ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1966

Vyhlásené: 20.12.1966 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**100**

**VLÁDNE NARIADENIE**

z 12. decembra 1966

**o plánovitom riadení národného hospodárstva**

Vláda Československej socialistickej republiky podľa § 9 zákona č. 83/1966 Zb. o štvrtom päťročnom pláne rozvoja národného hospodárstva Československej socialistickej republiky, podľa § 391 a § 395 Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb., podľa § 28 zákona č. 23/1963 Zb. o ľudovej kontrole a národohospodárskej evidencii, podľa § 17 a 20 zákona č. 8/1959 Zb., ktorým sa ustanovujú základné pravidlá o štátnom rozpočte a o hospodárení s rozpočtovými prostriedkami, podľa zákona č. 53/1966 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu a podľa § 2 zákonného opatrenia Predsedníctva Národného zhromaždenia č. 36/1966 Zb., ktorým sa zrušujú niektoré právne predpisy, nariaďuje:

### Úvodné ustanovenia

#### § 1

Toto nariadenie vymedzuje poňatie a funkciu plánu i ekonomických nástrojov, ustanovuje zásady ich uplatňovania a určuje právomoc i zodpovednosť jednotlivých orgánov hospodárskeho riadenia a organizácií pri plánovitom riadení národného hospodárstva, ako aj zásady účasti pracujúcich.

#### § 2

(1) Plánovitý rozvoj národného hospodárstva sa zabezpečuje sústavou národohospodárskych plánov, ktoré vytyčujú a konkretizujú hospodársku politiku a sú základom pre riadenie národného hospodárstva štátom. Národohospodárske plány vyjadrujú ciele, ktoré si spoločnosť pre dané obdobie ustanovila, a cesty i prostriedky na ich uskutočnenie.

(2) Hlavnými nástrojmi na zabezpečenie cieľov plánu sú ekonomické nástroje, záväzné úlohy a záväzné limity. Tieto hlavné nástroje spolu s orientačnými ukazovateľmi plánu pôsobia na utváranie optimálnych proporcií a na dosiahnutie maximálnej efektívnosti v procese spracovania plánu i v období jeho realizácie.

(3) Úlohou ekonomických nástrojov je najmä vytvárať priaznivé podmienky pre súlad podnikových a celospoločenských záujmov a pre dlhodobý záujem podnikov na optimálnom rozvoji a vzbudzovať účinný ekonomický tlak na racionálne rozhodovanie podnikov, iných organizácií a výrobných hospodárskych jednotiek.

(4) Orgány hospodárskeho riadenia sú povinné uplatňovať nástroje plánovitého riadenia tak, aby pôsobili vo vzájomnom súlade na uspokojovanie potrieb spoločnosti v množstve, skladbe, technickej a akostnej úrovni výrobkov a služieb a na zabezpečovanie maximálnej efektívnosti a hospodárnosti. Pritom rešpektujú potreby obrany a bezpečnosti štátu.

**§ 3**

(1) Ustanoveniami prvej a šiestej časti sa spravujú všetky orgány hospodárskeho riadenia a všetky socialistické organizácie.

(2) Ustanovenia druhej časti platia pre štátne hospodárske organizácie v priemysle a stavebníctve, príp. pre ďalšie štátne hospodárske organizácie, ktoré určí vláda.

(3) Ustanovenia tretej časti platia pre štátne hospodárske organizácie v pôsobnosti Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva na úseku poľnohospodárstva, s výnimkou odborového riaditeľstva Poľnohospodárskych stavieb, projektových organizácií, vydavateľstiev a strojových počtovníckych staníc.

(4) Pre hospodárenie ostatných štátnych organizácií platia príslušné ustanovenia štvrtej časti.

(5) Piata časť platí pre hospodárenie národných výborov a organizácií nimi riadených.

(6) Spôsob hospodárenia organizácie sa spravuje ustanoveniami vzťahujúcimi sa na jej hlavnú činnosť, pokiaľ ďalej nie je ustanovené inak. Pre rozsiahlejšie ucelené vedľajšie činnosti organizácií (napr. maloobchodná činnosť výrobných organizácií) môže Ministerstvo financií, ak je to nevyhnutné na vytvorenie rovnosti ekonomických podmienok, ustanoviť, že sa tieto vedľajšie činnosti spravujú spôsobom platným pre príslušné odvetvia.*) V sporných prípadoch určí Ministerstvo financií, ktoré ustanovenia druhej až piatej časti sa vzťahujú na príslušnú organizáciu.

(7) Ustanovenie § 40 ods. 1 písm. a) platí i pre účelové dotácie na stavby výrobných družstiev.

**§ 4**

(1) Orgánmi hospodárskeho riadenia sa rozumejú ústredné orgány, slovenské národné orgány, odborové riaditeľstvá a národné výbory.

(2) Výrobnou hospodárskou jednotkou sa rozumie pre účely tohto nariadenia odborový podnik s pridruženými národnými podnikmi a účelovými organizáciami alebo trust podnikov pozostávajúci z odborového (generálneho) riaditeľstva a podriadených národných podnikov a účelových organizácií. Odborový podnik bez pridružených národných podnikov a účelových organizácií sa za výrobnú hospodársku jednotku považuje iba z hľadiska plánovacieho stupňa; vytvára iba podnikové fondy a odborový fond technického rozvoja.

(3) Odborovým riaditeľstvom sa rozumie podľa tohto nariadenia riaditeľstvo výrobnej hospodárskej jednotky.

(4) Podnikom v zmysle druhej až piatej časti sa rozumie odborový podnik bez pridružených národných podnikov a účelových organizácií, hospodárska organizácia podriadená odborovému riaditeľstvu alebo národnému výboru, národný podnik alebo účelová organizácia pridružená k odborovému podniku, ako aj hospodárska organizácia priamo riadená ústredným orgánom. Ustanovenia o podnikoch sa obdobne vzťahujú na odborové riaditeľstvá, pokiaľ ide o ich vlastnú činnosť.

(5) Krajské národné výbory plnia voči hospodárstvu riadenému národnými výbormi všetkých stupňov na území kraja funkciu obdobnú funkcii ústredného orgánu. Národné výbory všetkých stupňov voči podnikom nimi priamo riadeným plnia obdobné funkcie ako odborové riaditeľstvá (ďalej len „riadiace národné výbory“).

(6) Orgány Slovenskej národnej rady vystupujú vo vzťahu k hospodárstvu riadenému národnými výbormi na Slovensku v rozsahu splnomocnenia určeného vládou. Voči ústredne riadenému hospodárstvu vystupujú ako národný článok celoštátneho hospodárskeho a politického riadenia a zúčastňujú sa na príprave a zabezpečovaní štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva. Vo vzťahu k organizáciám, ktoré priamo riadia, plnia funkciu ústredného orgánu.

## PRVÁ ČASŤ
## SÚSTAVA NÁRODOHOSPODÁRSKYCH PLÁNOV

### § 5

(1) Sústavu národohospodárskych plánov tvorí štátny plán rozvoja národného hospodárstva, ktorý je základom tejto sústavy, štátny rozpočet, úverový plán, pokladničný plán, devízový plán a hospodárske plány národných výborov, výrobných hospodárskych jednotiek a štátnych i ostatných socialistických organizácií.

(2) Plány obsahujúce úlohy rozvoja hospodárstva a kultúry na Slovensku sú súčasťou štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva.

(3) Súčasťou štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva sú plán rozvoja vedy a techniky, plány obsahujúce úlohy rozvoja oblastí a plán vývoja úrovne cien.

(4) V osobitnej časti štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva sa ustanovujú úlohy na zaistenie obrany a bezpečnosti štátu a na úseku uránového priemyslu.

### § 6

Základom pre vypracovanie dlhodobých plánov (spravidla päťročných) sú technicko-ekonomické koncepcie a štúdie a dlhodobý výhľad obsahujúci výhľadové ciele a smery rozvoja národného hospodárstva spravidla na obdobie pätnástich až dvadsiatich rokov; sú východiskom na určenie obsahu dlhodobých plánov najmä v tých ekonomických činnostiach a procesoch, realizácia ktorých presahuje obdobie piatich rokov, a vytyčujú štrukturálne a kvalitatívne zmeny v rozvoji národného hospodárstva.

### § 7

(1) Dlhodobý štátny plán rozvoja národného hospodárstva je komplexným národohospodárskym plánom, ktorý vytyčuje koncepciu rozvoja národného hospodárstva a jeho proporcie, spôsob uskutočňovania štrukturálnych a kvalitatívnych zmien a koncepciu rozvoja medzinárodnej deľby práce, prípravy kvalifikovaných kádrov, rozvoja životnej úrovne a spoločenskej spotreby. Ustanovuje záväzné úlohy, rozdeľuje najdôležitejšie prostriedky na dosiahnutie cieľov dlhodobého plánu a určuje program hospodárskej politiky, ktorá tvorí rámec pre používanie ekonomických nástrojov.

(2) Dlhodobé hospodárske plány národných výborov, výrobných hospodárskych jednotiek a socialistických organizácií sú taktiež komplexnými plánmi, ktoré vytyčujú koncepciu rozvoja príslušného odboru, hospodárskeho celku alebo organizácie. Vychádzajú z dlhodobého štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva a zabezpečujú ho.

### § 8

Vykonávacie plány zabezpečujú a spresňujú úlohy dlhodobého plánu podľa podmienok vytvorených pri jeho plnení. Funkciu vykonávacieho plánu miestneho národného výboru môže plniť jeho rozpočet.

**§ 9**

(1) Pre vypracovanie dlhodobého plánu sa vytyčujú smerné úlohy, smerné limity (vyjadrené spravidla súhrnnými údajmi) a orientačné ukazovatele a ustanovujú dlhodobé ekonomické nástroje.

(2) Národohospodárske plány sa vypracúvajú v sústave podkladových údajov podľa metodických pokynov Štátnej plánovacej komisie a Ministerstva financií.

(3) Na návrh vlády dlhodobý štátny plán rozvoja národného hospodárstva prerokuje Národné zhromaždenie a schváli ho formou zákona (§ 4 zákona č. 183/1964 Zb.).

**Záväzné úlohy, záväzné limity a orientačné ukazovatele**

**§ 10**

(1) Záväznými úlohami sa ustanovujú:

a) štátne úlohy bádateľského výskumu, výskumných a vývojových prác a štátne úlohy v geologickom prieskume,

b) štátne úlohy investičnej výstavby vrátane projektovej dokumentácie,*)

c) základné úlohy rozvoja hospodárstva na Slovensku a v oblastiach,

d) úlohy na zabezpečenie obrany a bezpečnosti štátu.

(2) Záväznými limitmi**) sa ustanovujú:

a) účelové dotácie, subvencie, intervencie a príspevky zo štátneho rozpočtu,

b) súhrnný finančný vzťah rozpočtov národných výborov k ústrednému rozpočtu (k rozpočtu národného výboru vyššieho stupňa).

(3) V nevyhnutnom rozsahu sa môžu ďalej ustanoviť, ak nemožno účel sledovaný plánom dosiahnuť iným spôsobom:

a) ako záväzné úlohy
- úlohy dodávok v hmotných jednotkách,
- úlohy vo výchove kádrov a v nábore dorastu,
- úlohy v rozmiestnení absolventov stredných a vysokých škôl,
- úlohy v nábore pracovníkov pre iné kraje;

b) ako záväzné limity
- limity odberu menovite určených výrobkov pre niektorých odberateľov,
- ťažba surového dreva, prípadne dodávky ihličnatého úžitkového dreva,
- limity v investičnej výstavbe za organizácie, ktoré sa nespravujú ustanoveniami § 26 a § 44,
- limity mzdových fondov ústredne riadených rozpočtových organizácií.

(4) Pre ústredne riadené štátne organizácie podľa § 68 a 69 sa môžu ustanoviť ďalšie záväzné úlohy a záväzné limity, najmä:

a) organizáciám podľa § 68 výška odvodu zo zisku, odvodu z odpisov základných prostriedkov, prípadne ďalších odvodov;

b) organizáciám podľa § 69 limit investícií, limit celkového mzdového fondu, výška odvodu z odpisov základných prostriedkov (pokiaľ sa investície uhrádzajú zo štátneho rozpočtu alebo odpisy presahujú limit investícií), prípadne ďalších odvodov.

(5) V oblasti vzťahov k zahraničnému obchodu sa ďalej na prechodný čas ustanovia záväzné úlohy, záväzné limity, prípadne saldo objemu dodávok pre vývoz a z dovozu alebo ich pomer.

(6) Pre organizácie, ktoré vykonávajú odvod zo zisku, môže sa ustanoviť ako záväzný limit základný mzdový fond.

(7) Vláda ustanoví celoštátny rozsah investičnej výstavby, ktorým sa spravuje poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu a úverová politika Štátnej banky československej s prihliadnutím na rozsah použitia voľných zdrojov podnikov. Súčasne vláda orientačne ustanoví rozsah investičnej výstavby za Slovensko s cieľom napomáhať účelné rozmiestňovanie investícií pri dodržaní rovnakej ekonomickej efektívnosti na celom území štátu. V súvislosti s tým vláda ustanoví aj orientačné objemy investičných úverov za ČSSR celkom a okrem toho osobitne za Slovensko a v súlade so zásadami úverovej politiky a výberového konania ich v priebehu realizácie upresňuje.

(8) Záväzky prijaté pri rokovaniach o medzištátnych hospodárskych vzťahoch sú záväzné pre príslušné hospodárske orgány, ktoré sú povinné zabezpečiť ich vnútroštátne plnenie. Záväzky spočívajúce v povinnosti dodať alebo odobrať určitý tovar musia sa s odberateľmi, dodávateľmi alebo s ich nadriadenými orgánmi dohodnúť. Prípadný nesúlad medzi ekonomickými záujmami hospodárskej organizácie a hospodárskymi dôsledkami vyplývajúcimi z plnenia medzištátnych záväzkov sa riešia obdobne podľa § 14 ods. 2.

**§ 11**

(1) Záväzné úlohy a záväzné limity vláda ustanoví v nevyhnutnom rozsahu v štátnom pláne rozvoja národného hospodárstva a v štátnom rozpočte.

(2) Záväzné úlohy a záväzné limity ustanovené vládou rozpíšu orgány hospodárskeho riadenia až na organizácie. Rozpisom sa nesmú záväzné úlohy zvýšiť ani znížiť, záväzné limity nesmú sa zvýšiť. Záväzná úloha vývozu môže sa však pri rozpise zvýšiť, saldo medzi dodávkami pre vývoz a z dovozu alebo ich pomer zlepšiť. Ak je ustanovené saldo medzi dodávkami pre vývoz a z dovozu alebo ich pomer, môže orgán hospodárskeho riadenia rozpísať organizáciám buď saldo (pomer), alebo záväznú úlohu vývozu a limity dovozu.

(3) Ústredné orgány a krajské národné výbory nesmú rozšíriť okruh záväzných limitov ustanovených vládou v štátnom pláne (štátnom rozpočte). Okruh záväzných úloh môžu rozšíriť len uložením mimoriadnej záväznej úlohy (§ 14 ods. 2).

(4) Odborové riaditeľstvo môže súčasne s rozpisom záväzných úloh a záväzných limitov štátneho plánu a štátneho rozpočtu rozšíriť okruh záväzných úloh a záväzných limitov len za podmienok ustanovených v štatúte výrobnej hospodárskej jednotky, v ostatných prípadoch len uložením mimoriadnej záväznej úlohy (§ 14 ods. 2).

(5) Riadiaci národný výbor môže rozšíriť okruh záväzných úloh len uložením mimoriadnej záväznej úlohy (§ 14 ods. 2). Uložením mimoriadnej záväznej úlohy nie je opatrenie vydané podľa osobitných predpisov národným výborom ako orgánom štátnej správy.

(6) Záväzné úlohy a záväzné limity ustanovené štátnym plánom a štátnym rozpočtom môže meniť len vláda a orgány hospodárskeho riadenia ňou splnomocnené.

(7) Orgány hospodárskeho riadenia môžu vykonať vo vlastnej právomoci zmeny rozpisu len v rámci im ustanovených záväzných úloh a záväzných limitov.

(8) Na dodávky v rozsahu záväzných úloh podľa § 10 ods. 3 písm. a) sú organizácie povinné za podmienok ustanovených v Hospodárskom zákonníku č. 109/1964 Zb. uzavrieť hospodársku

zmluvu. Záväzné úlohy ustanovené podľa § 10 ods. 5 v peňažných jednotkách organizácie napĺňajú zmluvami o príprave dodávok.

**§ 12**

(1) Ak organizácia nesplní záväznú úlohu - s výnimkou úloh, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie § 11 ods. 8 - alebo ak prekročí záväzný limit, je nadriadený orgán povinný uložiť jej dodatkový odvod vo výške sumy, ktorú tým neoprávnene získala alebo usporila.

(2) Organizáciám vykonávajúcim zahraničný obchod a dodávateľským organizáciám môže sa, ak nesplnia záväzne ustanovený objem dodávok pre vývoz, saldo medzi dodávkami pre vývoz a z dovozu alebo ich pomer, uložiť dodatkový odvod podľa osobitných predpisov.

(3) Osobitné predpisy ustanovujú prípady, v ktorých je organizácia povinná uhradiť aj škodu spôsobenú štátnemu rozpočtu nesplnením záväznej úlohy.

(4) Ak sumy podľa odseku 1 odčerpá odborové riaditeľstvo (riadiaci národný výbor), prevedie ich do svojich centralizovaných zdrojov. Príslušný ústredný orgán (národný výbor vyššieho stupňa) prevedie do svojej finančnej rezervy (prípadne do fondu rezerv a rozvoja) sumy, ktoré odborové riaditeľstvo (riadiaci národný výbor) neodčerpalo alebo ktoré má platiť priamo odborové riaditeľstvo (riadiaci národný výbor).

(5) Ak orgán hospodárskeho riadenia nerozpíše záväznú úlohu alebo záväzný limit a povinnosti uložené touto záväznou úlohou alebo záväzným limitom sa nesplnili, odčerpá Ministerstvo financií z prostriedkov orgánu hospodárskeho riadenia sumu tým neoprávnene získanú alebo usporenú.

**§ 13**

(1) Orientačné ukazovatele nemajú charakter záväzných úloh ani záväzných limitov; slúžia pre informáciu orgánov hospodárskeho riadenia a organizácií o potrebách a zdrojoch spoločnosti. Potrebný okruh orientačných ukazovateľov oznámi orgán hospodárskeho riadenia podriadeným orgánom a organizáciám.

(2) Orgány hospodárskeho riadenia analyzujú odchýlky skutočného hospodárskeho vývoja od orientačných ukazovateľov a na základe toho robia závery pre operatívne používanie ekonomických nástrojov a pre opatrenia v oblasti využitia rezerv, dovozu, investícií a pod. Ak by odchýlky skutočného vývoja od proporcií štátneho plánu vyjadrených orientačnými ukazovateľmi podstatne ohrozili splnenie základných cieľov štátneho plánu a štátneho rozpočtu, vláda uloží ďalšie záväzné limity, prípadne uloží ústredným orgánom (krajským národným výborom), aby zabezpečovali proporcie štátneho plánu a štátneho rozpočtu mimoriadnymi záväznými úlohami (§ 11 ods. 3) v prípadoch, v ktorých použitie ekonomických nástrojov by bolo neúčinné.

**§ 14**

(1) Orgán hospodárskeho riadenia, ktorý ukladá záväznú úlohu alebo navrhuje jej uloženie, je povinný zistiť, či ustanovením záväznej úlohy nedôjde k zhoršeniu hospodárskeho výsledku v takom rozsahu, že by bol ohrozený žiadúci vývoj miezd alebo podstatne zhoršené podmienky financovania investičnej výstavby. V takom prípade je povinný zabezpečiť úmerné ekonomické vyrovnanie nepriaznivých hospodárskych dôsledkov alebo navrhnúť potrebné zmeny ekonomických nástrojov.

(2) Ak orgán hospodárskeho riadenia uloží mimoriadnu záväznú úlohu, je povinný uhradiť škodu, ktorá vznikne v dôsledku jej uloženia.

(3) Organizácia sa môže domáhať náhrady podľa odseku 2 len vtedy, ak ohlási a preukáže nadriadenému orgánu v lehote ním určenej rozsah nepriaznivých hospodárskych dôsledkov.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa použijú aj v prípadoch, v ktorých sa v priebehu realizácie štátneho plánu ustanoví zmena záväzných úloh.

### § 15
### Plán rozvoja národného hospodárstva na Slovensku

(1) Plán rozvoja hospodárstva a kultúry na Slovensku tvorí organickú súčasť národohospodárskych plánov. Vyjadruje súhrnné proporcie rozvoja Slovenska zabezpečujúce zvyšovanie efektívnosti jednotnej ekonomiky ČSSR a účasť Slovenska na tvorbe a použití celospoločenských zdrojov.

(2) Plán rozvoja hospodárstva a kultúry na Slovensku vypracúvajú orgány hospodárskeho riadenia a Slovenská národná rada vo všetkých etapách tvorby plánu. Orgány hospodárskeho riadenia prerokúvajú so Slovenskou plánovacou komisiou zásadné otázky rozvoja nimi riadených odborov na Slovensku. Pritom v návrhoch plánov sa vyjadrujú najmä tieto základné údaje za Slovensko:

a) súhrnné vzťahy v tvorbe a použití národného dôchodku a údaje štátneho rozpočtu,

b) celkový objem investícií a limity v investičnej výstavbe za organizácie, ktoré sa nespravujú ustanoveniami § 26 a 44 [§ 10 ods. 3 písm. b)],

c) štátne úlohy investičnej výstavby,

d) objem prostriedkov štátneho rozpočtu určených na dotácie a intervenčnú politiku vrátane rezerv Slovenskej národnej rady na zabezpečenie stability a vyrovnanie mimoriadnych potrieb,

e) hlavné údaje v rozvoji materiálovej, vedecko-výskumnej a vývojovej základne,

f) údaje rozvoja zamestnanosti vo výchove odborných kádrov a odborných pracovníkov,

g) základné ciele vývoja osobnej a spoločenskej spotreby.

(3) Rozhodujúce úlohy z hľadiska rozvoja hospodárstva na Slovensku ustanoví vláda ako záväzné (§ 10), a to:

a) orgánom hospodárskeho riadenia v rámci ich celkových záväzných úloh,

b) Slovenskej národnej rade za hospodárstvo, ktoré priamo riadi.

### § 16
### Oblastné plány

(1) Na zabezpečenie proporcionality rozvoja hospodárstva na svojom území krajské národné výbory vypracúvajú návrhy plánov rozvoja oblastí (§ 5 ods. 3).

(2) Orgány hospodárskeho riadenia a im podriadené organizácie sú povinné predkladať krajským národným výborom dohodnuté podklady pre vypracovanie návrhov plánov rozvoja oblastí, najmä návrhy svojich plánov v oblastnom členení, a to v rozsahu ustanovenom metodickými pokynmi Štátnej plánovacej komisie a Ministerstva financií. S krajskými národnými výbormi sú povinné tiež prerokúvať svoje rozvojové úlohy vzťahujúce sa na celkový rozvoj hospodárstva na území jednotlivých krajov; zápisnice o týchto rokovaniach sú podkladom pre vypracovanie ich plánov. Táto povinnosť sa netýka Ministerstva národnej obrany, ktorého vzťah ku krajským národným výborom je upravený osobitnými predpismi.

(3) Krajské národné výbory poskytujú orgánom hospodárskeho riadenia a im podriadeným organizáciám podklady a údaje potrebné pre ich činnosť z hľadiska hospodárskeho rozvoja oblastí, najmä údaje o zdrojoch pracovných síl, bytovej výstavbe, vodohospodárskych podmienkach a o výstavbe zariadení na úseku hospodárstva riadeného národnými výbormi.

## DRUHÁ ČASŤ
## EKONOMICKÉ NÁSTROJE V PRIEMYSLE A V STAVEBNÍCTVE

### Hlava 1

### Ekonomické nástroje, hrubý dôchodok a zisk

#### § 17

Orgány hospodárskeho riadenia sú povinné používať ekonomické nástroje tak, aby v podnikoch vytvárali hmotný záujem zdokonaľovať a rozširovať výrobu, pružne ju prispôsobovať potrebám spoločnosti a zvyšovať produktivitu práce opierajúcu sa o sústavné využívanie novej techniky.

#### § 18

(1) Dlhodobými ekonomickými nástrojmi sú:

a) odvod z hrubého dôchodku alebo odvod zo zisku (§ 23),

b) odvod zo základných prostriedkov (§ 24),

c) odvod zo zásob (§ 24),

d) stabilizačný odvod (§ 25),

e) odvod z odpisov základných prostriedkov (§ 26).

(2) Dlhodobé ekonomické nástroje sa ustanovia pred vypracovaním návrhu plánu.

#### § 19

Operatívnymi ekonomickými nástrojmi sú najmä:
- mzdové tarify, mzdové formy, normy spotreby práce a iné nástroje mzdových sústav,
- dodatkové odvody a zľavy z odvodov,
- príspevky,
- určenie prídelov do jednotlivých fondov,
- účelové dotácie,
- prevádzkové a investičné úvery,
- vnútorné devízové úvery,
- úroky,
- nástroje zabezpečovania oblastnej proporcionality,
- nástroje hmotnej zainteresovanosti na zvyšovaní efektívnosti zahraničného obchodu a na tvorbe a úsporách devízových prostriedkov,
- odvody na odčerpanie neoprávnene získaných prostriedkov,
- penále, pokuty, náhrady škôd a iné postihy.

#### § 20
#### Hrubý dôchodok

(1) Hrubý dôchodok organizácie tvoria tržby z výrobných činností, odovzdania výrobkov, prác a služieb, aktivovania investícií, aktivovania materiálu, tržby z nevýrobných činností, ostatné výnosy, ako aj cenové prirážky (zrážky) a dotácie zvyšujúce tržby po odpočítaní:

a) nákupnej ceny predaných zásob, dane z obratu, tržby z predaných základných prostriedkov, prídelov do rizikového fondu podnikov (v prípadoch, v ktorých sa rizikový fond tvorí z tržieb) a ostatných položiek skracujúcich tržby a výnosy,

b) materiálnych nákladov (spotreba materiálu, výkony výrobnej povahy, odpisy základných prostriedkov vrátane zostatkovej ceny pri ich vyradení a odpisy z predmetov postupnej spotreby),

c) nákladov na služby a výdavkov nevýrobnej povahy (vrátane príspevkov odborovému riaditeľstvu na úhradu nákladov vlastnej činnosti odborového riaditeľstva).

(2) Pokiaľ vláda neustanoví inak, pripočítava sa k hrubému dôchodku prírastok, prípadne odpočíta sa úbytok stavu nedokončených výrobkov, zásob polotovarov vlastnej výroby, výrobkov a zvierat a zmeny zostatkov časového rozlíšenia výnosov a materiálnych nákladov.

(3) Podrobnú náplň jednotlivých zložiek tvorby hrubého dôchodku podľa odsekov 1 a 2 ustanovujú predpisy o účtovníctve.*)

(4) Za dotácie zvyšujúce tržby sa považujú dotácie k cenám a intervencie k cenám predaja. Dotácie, intervencie a príspevky poskytnuté na základe faktúr sú súčasťou tržieb. Odborové riaditeľstvo zahŕňa do ostatných výnosov aj príspevky od podnikov na úhradu nákladov svojej činnosti.

### § 21
### Zisk

Zisk organizácie tvorí hrubý dôchodok vypočítaný podľa § 20 po odpočítaní mzdových nákladov.

## Hlava 2

## Použitie hrubého dôchodku alebo zisku a odpisov v podnikoch

### § 22
### Použitie hrubého dôchodku alebo zisku

(1) Hrubý dôchodok alebo zisk je podnik povinný použiť najskôr na splnenie svojich povinností, a to:

a) predovšetkým na odvody do štátneho rozpočtu alebo do rozpočtu národného výboru,

b) na úhradu poistného,**) poplatkov, úrokov, mánk, škôd a obdobných záväzkov, ako aj pokút, penále a iných sankcií,

c) na úhradu záväzkov vyplývajúcich z úverov na mzdy,

d) na odvody odborovému riaditeľstvu.

(2) Po vykonaní úhrad podľa odseku 1 používa podnik hrubý dôchodok alebo zisk najmä na tvorbu a doplňovanie

a) rezervného fondu,

b) fondu kultúrnych a sociálnych potrieb,

c) fondu výstavby,

d) ďalších účelových fondov,

e) fondu pracujúcich (v podnikoch, ktoré vykonávajú odvod z hrubého dôchodku) alebo fondu odmien (v podnikoch, ktoré vykonávajú odvod zo zisku).

## Odvody podnikov

### § 23
### Odvod z hrubého dôchodku alebo zo zisku

(1) Základom pre výpočet odvodu z hrubého dôchodku podľa § 5 zákona č. 83/1966 Zb. o štvrtom päťročnom pláne rozvoja národného hospodárstva Československej socialistickej republiky (ďalej len „zákon“)***) je hrubý dôchodok (§ 20) znížený o odvody zo základných prostriedkov a zo zásob, o odvod poľnohospodárskej dane, o úroky z úverov a pôžičiek do výšky základnej úrokovej sadzby, s výnimkou úrokov z úverov na mzdy, o platené poistné**), o odvody odborovému riaditeľstvu do fondov technického rozvoja, geologických prác a škôd a náhrad a o odvod za odňatie poľnohospodárskej pôdy podľa § 28 ods. 2. Náhrada straty závodného stravovania sa započítava spôsobom, ktorý ustanoví Ministerstvo financií po dohode s Ministerstvom vnútorného obchodu a s Ústrednou radou odborov.

(2) V prípadoch, v ktorých ústredný orgán podľa § 5 ods. 2 zákona rozhodne, že podnik bude vykonávať odvod zo zisku, je základom pre výpočet odvodu:

a) zisk (§ 21) znížený o prídely zo zisku do fondu odmien do ustanovenej minimálnej výšky fondu a o odvody zo základných prostriedkov a zo zásob, o odvod poľnohospodárskej dane, o úroky z úverov a pôžičiek do výšky základnej úrokovej sadzby, o platené poistné,†) o odvody odborovému riaditeľstvu do fondu technického rozvoja, geologických prác a škôd a náhrad a o odvod za odňatie poľnohospodárskej pôdy podľa § 28 ods. 2; náhrada straty závodného stravovania sa započítava spôsobom, ktorý ustanoví Ministerstvo financií po dohode s Ministerstvom vnútorného obchodu a s Ústrednou radou odborov;

b) objem všetkých výplat z fondu pracujúcich.††)

(3) Odvody z hrubého dôchodku alebo zo zisku vykonávajú podniky preddavkove mesačne z hrubého dôchodku alebo zo zisku dosiahnutého od začiatku roka do konca predchádzajúceho mesiaca po odpočítaní odvodov za predchádzajúce mesiace, s výnimkou preddavku za január; súčasťou odvodu zo zisku je aj odvod vypočítaný z úhrnu všetkých výplat z fondu pracujúcich vykonaných od začiatku roka do konca predchádzajúceho mesiaca. V mesiaci januári odvedie podnik preddavok vo výške odvodu z hrubého dôchodku alebo zo zisku za január minulého roku. Tieto preddavky sa zúčtujú podľa ustanovenia § 29.

(4) Odvody z hrubého dôchodku alebo zo zisku znížené o podiely národným výborom (odsek 5) platia podniky do štátneho rozpočtu.

(5) Národné výbory sa podieľajú na odvodoch ústredne riadených podnikov. Podrobnosti ustanoví vláda.

(6) Dodatkové odvody a dotácie s cieľom nevyhnutného znovurozdelenia prostriedkov upravuje § 39.

(7) Súčasťou odvodu z hrubého dôchodku alebo zo zisku je poistné nemocenského poistenia.

### § 24
### Odvody zo základných prostriedkov a zo zásob

(1) Odvody zo základných prostriedkov podľa § 6 zákona*) vykonáva podnik zo zostatkovej ceny základných prostriedkov (vrátane základných prostriedkov v rezerve), z ceny užívaných investícií a z nedokončených investícií, výstavba ktorých bola uložená ako štátna úloha, ktoré neboli v ustanovenej lehote ukončené [§ 10 ods. 1 písm. b)].

(2) Podniky nie sú povinné vykonávať odvod:

a) zo základných prostriedkov slúžiacich ako samostatné zariadenia**) výlučne na bytové, zdravotnícke, rehabilitačné, výchovné, kultúrne a telovýchovné účely, na rekreáciu vlastných zamestnancov (vrátane pionierskej rekreácie ROH) a na závodné stravovanie a ubytovanie,

b) zo samostatných základných prostriedkov slúžiacich výlučne na zlepšenie čistoty vody a ovzdušia, na zaistenie bezpečnosti a na ochranu zdravia pracujúcich,

c) zo základných prostriedkov slúžiacich výlučne na účely civilnej obrany a zvláštne úlohy,

d) zo základných prostriedkov v konzervácii,

e) z pozemkov,

f) z časti ceny základných prostriedkov, ktorá bola v roku 1966 (v experimentujúcich podnikoch aj v roku 1965) uhradená do výšky prídelu z hrubého dôchodku alebo zo zisku, prípadne z investičného úveru, ktorý bol do konca roku 1966 z týchto zdrojov splatený, a to do konca roku 1970,

g) z cestných komunikácií s verejnou prevádzkou,

h) zo základných prostriedkov prenajatých a použitých na účely uvedené v písmenách a) až c).

(3) O zľavách z odvodu zo základných prostriedkov poskytovaných na zabezpečenie oblastnej proporcionality platí § 40 ods. 1 písm. b).

(4) Odvod zo zásob podľa § 7 zákona vykonáva podnik zo všetkých zásob vrátane zostatkovej ceny predmetov postupnej spotreby v používaní a z nákladov budúcich období.

(5) Odvod zo základných prostriedkov a odvod zo zásob vykonáva podnik mesačne do štátneho rozpočtu vo výške jednej dvanástiny percentnej sadzby ustanovenej pre ročný odvod podľa stavu k poslednému dňu predchádzajúceho mesiaca.

## § 25
## Stabilizačný odvod

(1) Stabilizačný odvod podľa § 8 ods. 1 a 2 zákona***) platia do štátneho rozpočtu podniky, ktoré vykonávajú odvod z hrubého dôchodku alebo odvod zo zisku.

(2) Priemerná ročná mzda podľa § 8 ods. 1 zákona sa odvodzuje z počtu pracovníkov a z objemu tvorby mzdových prostriedkov (bez plánovaných ostatných osobných výdavkov) vyplývajúcich z plánu podniku upraveného na základe rozpisu štátneho plánu a štátneho rozpočtu na rok 1966 k 31. decembru 1965.†) Priemernú ročnú mzdu overí a podniku potvrdí priamo nadriadený orgán po dohode s bankou.

(3) Objemom vyplatených miezd podľa § 8 ods. 1 a 2 zákona sa rozumie úhrn všetkých prostriedkov skutočne vyplatených podnikom v bežnom roku z fondu pracujúcich bez ostatných osobných výdavkov.

(4) Ročným prírastkom (úbytkom) počtu pracovníkov podľa § 8 ods. 2 zákona sa rozumie rozdiel medzi skutočným priemerným počtom pracovníkov v bežnom a predchádzajúcom roku.*)

(5) Zo zvýšenia (zníženia) stabilizačného odvodu podľa § 8 ods. 2 zákona sa ustanovujú tieto odchýlky:

a) pre určenie ročného prírastku (úbytku) počtu pracovníkov podniku sa nezapočítava prírastok (úbytok) počtu pracovníkov v oblastiach ustanovených vládou a prírastok (úbytok) počtu pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou;

b) v stavebnej výrobe uskutočňovanej v miestach sústredenej investičnej výstavby a v úzkoprofilových odboroch výroby stavebných hmôt je zvýšenie stabilizačného odvodu 0,3 % objemu vyplatených miezd za každé 1 % ročného prírastku počtu pracovníkov;

c) v okresoch s mimoriadne nízkou intenzitou zamestnanosti obyvateľstva ustanovených vládou je zvýšenie stabilizačného odvodu 0,5 % objemu vyplatených miezd za každé 1 % ročného prírastku počtu pracovníkov.

(6) Zvýšenie stabilizačného odvodu podľa § 8 ods. 2 zákona je najviac 4 % a v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie odseku 5 písm. b) a c) najviac 2 % objemu vyplatených miezd. Vláda môže na návrh Ministerstva financií (na Slovensku Povereníctva Slovenskej národnej rady pre financie) prerokovaný s ústredným orgánom nadriadeným podniku zvýšiť stabilizačný odvod nad toto obmedzenie pri podnikoch, ktoré neúmerne zvyšujú zamestnanosť na úkor efektívnosti hospodárenia alebo inak v rozpore so spoločenským záujmom.

(7) Podmienky stabilizačného odvodu pre novobudované veľké podniky a veľké závody vláda ustanoví individuálne pri schvaľovaní projektovej (investičnej) úlohy na návrh príslušného ústredného orgánu s prihliadnutím na ekonomickú efektívnosť nových kapacít, a to na čas ich uvádzania do prevádzky.

(8) Orgán priamo nadriadený podniku môže po dohode s bankou upraviť priemernú ročnú mzdu podľa odseku 2, prípadne základ pre výpočet prírastku (úbytku) počtu pracovníkov podľa odseku 4 v prípadoch odôvodnených podstatnými organizačnými zmenami.

(9) Stabilizačný odvod sa platí mesačne preddavkove (§ 29 ods. 2) vo výške jednej dvanástiny plánovanej sumy ročného odvodu. Orgán priamo nadriadený podniku môže po dohode s Ministerstvom financií (na Slovensku s Povereníctvom Slovenskej národnej rady pre financie) povoliť zmenu výšky mesačných preddavkov, najmä z dôvodov sezónnych výkyvov.

(10) Podmienky pre ustanovenie prirážok k stabilizačnému odvodu sú uvedené v § 41.

### § 26
### Odvod z odpisov základných prostriedkov

(1) Podnik odvádza na osobitný účet štátu sumu odpisov základných prostriedkov vo výške vypočítanej zo základu (odsek 2) 1,5-násobkom priemernej podnikovej sadzby odpisov v roku 1966 zníženej o priemernú sadzbu odpisov pripadajúcu na generálne opravy. Odvod sa vykonáva v každom roku rovnakou sumou, dokiaľ celková suma odvedených odpisov nedosiahne základ.

(2) Základom pre ustanovenie ročného odvodu je zostatková cena základných prostriedkov a objem nedokončenej výstavby podľa stavu k 31. decembru 1966 (v cenách a podľa metodiky na rok 1966). Tento základ môže podnik znížiť:

a) o sumu vynaloženú na investičnú výstavbu v roku 1966 (pri schválených experimentoch aj v roku 1965) do výšky prídelu z hrubého dôchodku alebo zo zisku a z investičného úveru,

b) o zostatkovú cenu k 31. decembru 1966 (v cenách a metodike roku 1966) základných prostriedkov prevedených k 1. januáru 1967 do zásob,

c) o zostatkovú cenu základných prostriedkov výlučne používaných pre civilnú obranu a pre zvláštne úlohy a samostatných investícií rozpočtového plánu,

d) o zostatkovú cenu základných prostriedkov v konzervácii, ktoré sa neodpisujú; v prípade zrušenia konzervácie po 1. januári 1967 sa zostatková cena týchto základných prostriedkov pripočíta k základu pre ustanovenie ročného odvodu,

e) o zostatkovú cenu základných prostriedkov obstaraných z prostriedkov Revolučného odborového hnutia, podnikového fondu pracujúcich alebo pobádacieho fondu bez ohľadu na čas

obstarania a fondu kultúrnych a sociálnych potrieb (do výšky prevodu z tohto fondu do fondu obnovy, prípadne odborovej výstavby),

f) o cenu pozemkov, ak je obsiahnutá v základe.

(3) Odvod z odpisov základných prostriedkov vykonáva podnik mesačne vo výške jednej dvanástiny ročného odvodu. Pokiaľ odvod prevyšuje tvorbu odpisov, môže príslušný finančný orgán povoliť podniku odklad platenia časti odvodu z odpisov na neskorší čas.

(4) Pri prevode základných prostriedkov zostáva odovzdávajúcemu podniku povinnosť platiť odvod z odpisov základných prostriedkov, pokiaľ sa s preberajúcou organizáciou nedohodne o prevzatí tejto povinnosti.

## § 27
## Dodatkové odvody a odvody odborovému riaditeľstvu

(1) Podnikom môžu sa uložiť iba tieto dodatkové odvody:

a) na odčerpanie prostriedkov, ktoré podnik získal porušením cenových predpisov; podrobnosti ustanovujú cenové predpisy,

b) odvod vo forme prirážky k odvodu z hrubého dôchodku alebo zo zisku (prirážky k poistnému nemocenského poistenia) podľa osobitných predpisov,*) ak nie je inštalované alebo riadne v prevádzke zariadenie na ochranu pracovníkov alebo ak zariadenie závodov nevyhovuje predpisom o bezpečnosti práce alebo zdravotníckym predpisom,

c) odvod odborovému riaditeľstvu pre nevyhnutné znovurozdelenie prostriedkov podľa § 39 ods. 2,

d) odvody podľa § 12,

e) odvod uložený autorizovanými skúšobňami pri nízkej kvalite výrobkov pri povinnom hodnotení podľa osobitných predpisov,

(2) Podniky ďalej odborovému riaditeľstvu odvádzajú:

a) príspevky na úhradu nákladov činnosti odborového riaditeľstva,

b) odvody do odborových fondov technického rozvoja, geologických prác a fondu škôd a náhrad, pokiaľ sú tieto fondy zriadené,

c) odvody na vytvorenie centralizovaných prostriedkov výrobnej hospodárskej jednotky,

d) odvody časti odpisov podľa § 30 písm. c).

(3) Výšku príspevku podľa odseku 2 písm. a) a výšku odvodu odseku 2 písm. b) a c) odborové riaditeľstvo určí oddelene sadzbami, ktoré sú jednotné pre všetky podriadené podniky, a to zo základu, podľa pravidiel a na čas, ktoré určí štatút výrobnej hospodárskej jednotky.

(4) Odvody podľa odseku 1 písm. a), b) a e) sa vykonávajú do štátneho rozpočtu, ak nie je ustanovené inak.

## § 28
## Odvod za odňatie poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výrobe

(1) Pri trvalom odňatí poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výrobe**) sa platí odvod z investičných prostriedkov do štátneho rozpočtu, a to z rovnakých zdrojov, z ktorých sa financuje príslušná stavba. Potrebné prostriedky sa zahŕňajú do iných investícií.

(2) Za dočasné odňatie poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výrobe sa odvádzajú po čas odňatia každoročne do štátneho rozpočtu sumy vo výške ročnej hrubej produkcie rastlinnej výroby; odvod sa platí z hrubého dôchodku alebo zo zisku podniku.

(3) Za dočasné odňatie poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výrobe pre zariadenie staveniska investor platí odvod z investičných prostriedkov.

(4) Odvod za odňatie poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výrobe pre investičnú výstavbu zvyšuje obstarávaciu cenu stavby.

### § 29
### Spôsob vykonávania odvodov

(1) Odvody do štátneho rozpočtu sa platia na bankové účty štátneho rozpočtu. Odvod z odpisov základných prostriedkov sa platí na osobitný účet štátu s výnimkou odpisov odvádzaných podľa § 30 písm. c).

(2) Mesačné odvody (preddavky na odvody) sa vykonávajú najneskôr tretí deň pred koncom každého mesiaca. Vyporiadanie týchto preddavkových odvodov s celoročnou povinnosťou odvodu musí sa vykonať tak, aby sa mohlo zahrnúť ešte do ročného vyúčtovania.

(3) Ak nevykoná podnik, prípadne odborové riaditeľstvo odvody podľa odsekov 1 a 2 včas a v plnej výške, zaplatí príjemcovi za každý deň omeškania pokutu vo výške 1 promile z včas neodvedenej sumy. Z včas neodvedených súm odborovému riaditeľstvu podnik zaplatí pokutu vo výške určenej štatútom výrobnej hospodárskej jednotky.

(4) Výnimky pri sezónnych odvetviach môže povoliť Ministerstvo financií.

### § 30
### Použitie odpisov základných prostriedkov

Odpisy základných prostriedkov podniky používajú:

a) na odvod z odpisov základných prostriedkov (§ 26),

b) na prídely do fondu výstavby (§ 33),

c) na odvod do centralizovaných zdrojov výrobnej hospodárskej jednotky v prípadoch, v ktorých odborové riaditeľstvo uloží odvod časti odpisov základných prostriedkov zo závodov určených na likvidáciu, pokiaľ náhradnú kapacitu nebuduje odvádzajúci podnik.

## Fondy podnikov

### § 31
### Rezervný fond

(1) Na krytie výkyvov v hospodárení je podnik povinný vytvoriť si rezervný fond, ktorého minimálnu výšku ustanoví vláda.

(2) Pokiaľ rezervný fond nedosahuje minimálnu výšku, môžu sa jeho prostriedky použiť len na doplnenie fondu pracujúcich na zabezpečenie výplaty miezd za individuálne výsledky práce. Iba sumy, ktoré prevyšujú minimálnu výšku, môže podnik použiť aj na ostatné účely.

(3) Použitie rezervného fondu na účely, pre ktoré sú zriadené fondy podnikov, sa uskutočňuje prevodom do týchto fondov.

(4) Pokiaľ sa nezachová minimálna výška rezervného fondu, nesmie podnik vyplácať podiely na hospodárskych výsledkoch.

### § 32
### Rizikový fond

So súhlasom nadriadeného ústredného orgánu podniky môžu vytvárať rizikový fond. Spôsob tvorby a použitia tohto fondu ustanoví ústredný orgán po dohode s Ministerstvom financií.

### § 33
### Fond výstavby

(1) Na financovanie investičnej výstavby, jej projektovej prípravy a iných investícií je podnik povinný zriadiť si fond výstavby.

(2) Fond výstavby sa tvorí prídelom z odpisov základných prostriedkov, prídelom z hrubého dôchodku alebo zo zisku a ďalej z príjmov (tržieb) z predaja základných prostriedkov a investícií a z iných zdrojov podľa osobitných predpisov. Môže sa doplniť prídelmi od nadriadených orgánov (vrátane účelových dotácií zo štátneho rozpočtu), príspevkami od iných podnikov a orgánov a prevodom z iných fondov.

(3) Prostriedky fondu výstavby sa používajú aj na splátky investičných úverov a pôžičiek a na príspevky a pôžičky iným investorom.

### § 34
### Fond kultúrnych a sociálnych potrieb

(1) Fond kultúrnych a sociálnych potrieb sa tvorí prídelom z hrubého dôchodku alebo zo zisku, a to minimálne vo výške ustanovenej vládou. Dohodou medzi vedením podniku a príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia v kolektívnej zmluve môže sa tento prídel zvýšiť; nesmú tým však byť ohrozené úhrady iných záväzkov a potrieb podniku.

(2) O použití prostriedkov fondu kultúrnych a sociálnych potrieb platí osobitný predpis.

(3) Fond kultúrnych a sociálnych potrieb môže sa zvýšiť prevodmi prostriedkov z rezervného fondu a z fondu pracujúcich. Prevody prostriedkov z fondu kultúrnych a sociálnych potrieb do iných fondov a na iné účely musí schváliť príslušný orgán Revolučného odborového hnutia; nie sú dovolené prevody do fondu pracujúcich a do rezervného fondu.

(4) Pokiaľ podnik nevykoná ustanovený minimálny prídel z hrubého dôchodku (zisku) do fondu kultúrnych a sociálnych potrieb, nesmie vyplácať podiely na hospodárskych výsledkoch.

### § 35
### Fond pracujúcich

(1) Zdrojom fondu pracujúcich v podnikoch, ktoré vykonávajú odvod z hrubého dôchodku, je tá časť hrubého dôchodku, ktorá zostane podniku po úhrade jeho povinností a po tvorbe a doplnení ostatných fondov podľa § 22.

(2) V rámci fondu pracujúcich sa v podnikoch, ktoré vykonávajú odvod zo zisku (§ 23 ods. 2), vytvára fond odmien. Zdrojom fondu odmien je tá časť zisku, ktorá zostane podniku po úhrade jeho povinností a po tvorbe a doplnení ostatných fondov podľa § 22.

(3) Fond pracujúcich v podnikoch, ktoré vykonávajú odvod z hrubého dôchodku, a fond odmien podnikov vykonávajúcich odvod zo zisku môže sa doplniť odmenami zo socialistického súťaženia, príspevkami a účelovými dotáciami od nadriadených, prípadne iných na to osobitne oprávnených

orgánov a prevodmi z rezervného fondu. Prevody z iných fondov do fondu pracujúcich (fondu odmien) a prevody medzi fondmi pracujúcich podnikov nie sú prípustné.

(4) Prostriedky fondu pracujúcich sa používajú na výplatu všetkých odmien za prácu, a to v peňažnej i v naturálnej forme. Priame výplaty odmien za prácu z iných fondov a zdrojov nie sú prípustné.

(5) Z fondu pracujúcich podnikov, vykonávajúcich odvod z hrubého dôchodku, a z fondu odmien podnikov, vykonávajúcich odvod zo zisku, možno vnútri podniku po dohode s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia prevádzať prostriedky

a) do rezervného fondu,

b) po dosiahnutí minimálnej výšky rezervného fondu (§ 31) do všetkých ostatných fondov.

(6) Použitie fondu pracujúcich a postup v prípade nesúladu medzi tvorbou prostriedkov na mzdy a ich potrebou ustanovujú mzdové predpisy, prípadne kolektívne zmluvy.

### § 36
### Financovanie obežných prostriedkov

(1) Obežné prostriedky podnikov sú kryté:

a) voľnými prostriedkami prevádzkovej povahy (stále pasíva, voľné prostriedky podnikových fondov, prechodne nerozdelený hrubý dôchodok alebo zisk a ostatné voľné prostriedky),

b) prevádzkovými úvermi.

(2) Ak banka odmietne úver, je podnik povinný financovať obežné prostriedky vylúčené z úverovania z vlastných zdrojov, prípadne z prostriedkov poskytnutých odborovým riaditeľstvom a z pôžičiek od iných podnikov.

### § 37
### Náklady na technický rozvoj

Náklady na výskumné a vývojové práce a iné výdavky na technický rozvoj pre potreby podniku sa zahŕňajú do výrobných nákladov podniku.

## Hlava 3

## Použitie hrubého dôchodku alebo zisku výrobnou hospodárskou jednotkou

### § 38
### Prostriedky výrobnej hospodárskej jednotky

(1) Odborové riaditeľstvo hospodári oddelene:

a) s vlastnými prostriedkami podnikového charakteru obdobne ako podniky; tieto prostriedky vytvára jednak z tržieb a výnosov vlastných a pridružených činností, jednak z príspevkov podnikov na úhradu nákladov činnosti,

b) s prostriedkami na dočasné znovurozdelenie podľa § 39,

c) s centralizovanými prostriedkami výrobnej hospodárskej jednotky vytváranými z odvodov podnikov [§ 27 ods. 2 písm. b), c) a d)] a z dodatkových odvodov, ktoré mu podniky odvádzajú,

d) s ďalšími prostriedkami podľa osobitných predpisov.

(2) Odborové riaditeľstvo vytvára z centralizovaných prostriedkov odborový fond technického rozvoja; môže tiež vytvárať (dopĺňať) ďalšie odborové účelové fondy. Nadriadený ústredný orgán môže tvorbu určitého účelového odborového fondu uložiť a určiť preň spôsob hospodárenia.

(3) Odborové riaditeľstvo, v pôsobnosti ktorého sa ťažia nerastné suroviny, môže vytvárať z centralizovaných prostriedkov, prípadne z prídelu od nadriadeného orgánu fond geologických prác. Tento fond slúži na financovanie predbežného a podrobného geologického prieskumu ložísk vrátane prevodov preskúmaných zásob do vyšších kategórií alebo ich prehodnotenia. Prostriedky tohto fondu nemožno prevádzať do iných fondov a na iné účely. Pravidlá pre tvorbu fondu geologických prác a pre jeho použitie ustanoví Štátna plánovacia komisia po dohode s príslušnými ústrednými orgánmi.

(4) S ostatnými centralizovanými prostriedkami odborové riaditeľstvo hospodári podľa svojho rozhodnutia. Nesmie však použiť centralizované prostriedky na krytie svojej podnikovej činnosti a na znovurozdelenie podľa § 39.

## § 39
## Znovurozdelenie prostriedkov

(1) Zaostávajúcim podnikom môžu ostatné podniky výrobnej hospodárskej jednotky poskytovať prechodnú výpomoc formou pôžičiek. Tieto výpomoci môže tiež organizovať odborové riaditeľstvo z prostriedkov, ktoré si samo obstará pôžičkami od podriadených podnikov.

(2) Dodatkový odvod podľa § 5 ods. 4 zákona môže odborové riaditeľstvo určiť podniku najneskôr pri prerokovaní návrhu plánu podniku na rok 1967, a to dlhodobe a v absolútnej výške. Takto získané prostriedky môže odborové riaditeľstvo použiť iba na poskytovanie mimoriadnych dotácií podnikom.

(3) Mimoriadna dotácia môže sa poskytnúť len podniku, ktorý o ňu požiada a navrhne opatrenie a lehoty na postupnú likvidáciu svojej finančnej závislosti od dotácií. Program celkovej likvidácie vrátane pravidiel a podmienok dodatkových odvodov a mimoriadnych dotácií odborové riaditeľstvo určí po prerokovaní so zúčastnenými podnikmi.

(4) Ak podnik, ktorému sa poskytuje mimoriadna dotácia, nedodržiava ustanovené pravidlá a opatrenia, môže mu odborové riaditeľstvo dotáciu znížiť alebo odňať.

(5) Podniky vykonávajúce dodatkové odvody musia mať aj po znovurozdelení prostriedkov hrubý dôchodok alebo zisk (po odpočítaní dodatkových odvodov podľa odseku 2) pripadajúci na pracovníka vyšší než ktorýkoľvek príjemca mimoriadnych dotácií po započítaní týchto dotácií. Pokiaľ sa táto podmienka znovurozdelenia lepšie zabezpečí, môže nadriadený ústredný orgán určiť iný ukazovateľ, z ktorého sa bude vychádzať.

(6) Opatrenia a lehoty postupu likvidácie finančnej závislosti podľa odseku 3 sa zahŕňajú do kolektívnej zmluvy.

(7) Ústredný orgán môže so súhlasom vlády znovurozdeľovať prostriedky medzi výrobnými hospodárskymi jednotkami v prípadoch, v ktorých je to odôvodnené povolenými odchýlkami v úrovni rentability pri generálnej úprave veľkoobchodných cien, alebo ak sú ústrednému orgánu podriadené výrobné hospodárske jednotky s rovnakým výrobným programom a s rôznou rentabilitou. Ustanovenia odsekov 1 až 6 platia tu obdobne.

(8) Ústredný orgán môže znovurozdeľovať prostriedky obdobne podľa odsekov 1 až 6 v priamo podriadených podnikoch s výnimkou odborových podnikov.

## Hlava 4

## Iné ekonomické nástroje

### § 40
### Ekonomické nástroje na zabezpečenie oblastnej proporcionality

(1) Rozvoj menej rozvinutých oblastí a regulácia rozvoja aglomerovaných oblastí sa usmerňujú takto:

a) hospodárskym organizáciám, ktoré po 1. januári 1967 začnú v určených oblastiach investičné akcie s cieľom rozvoja svojej činnosti, poskytne sa v rámci prostriedkov vopred ustanovených v štátnom rozpočte (v členení na ČSSR a z toho za Slovensko) účelová dotácia zo štátneho rozpočtu vo výške 15 % z rozpočtových nákladov jednotlivej investičnej akcie. Dotácia sa poskytuje podľa skutočnej realizácie investície vybratej pri výberovom konaní a pri zvýšení rozpočtových nákladov sa jej výška neupravuje;*)

b) podnikom, na výstavbu ktorých sa poskytla dotácia podľa písm. a), sa po dobu 5 rokov (od lehoty pre prvý odvod zo základných prostriedkov) poskytuje zľava z odvodu zo základných prostriedkov znížením všeobecne ustanovenej percentnej sadzby odvodu o jednu tretinu;

c) s prihliadnutím na odborové a oblastné hľadiská a na situáciu v pracovných silách môžu krajské národné výbory podľa § 41 určiť prirážku k stabilizačnému odvodu;

d) príslušný národný výbor môže po dohode s investorom určiť príspevok, ktorý investor odvedie do rozpočtu národného výboru na krytie potrebných doplnkových (prípadne vyvolaných) investícií, ak stavia nové alebo rozširuje doterajšie závody alebo prevádzky. Vláda pred vypracovaním návrhu päťročného plánu ustanoví oblasti, v ktorých príslušný národný výbor môže určiť tento príspevok ako povinnosť investora.

(2) Oblasťami podľa odseku 1 písm. a), b) a d) sa rozumejú okresy, časti okresov a miesta vyhlásené vopred vládou. Prípadné zmeny v zozname oblastí platia len pre novozačínané akcie; rozostavané alebo už uskutočnené akcie sa posudzujú podľa zoznamu oblastí platného v čase ich začatia. Obdobne sa postupuje aj pri oblastiach podľa § 25 ods. 5.

(3) Nástroje podľa odseku 1 sa neuplatňujú pri výstavbe líniových a smerových stavieb (napr. komunikácií, produktovodov) a pri energetických a banských stavbách.

### § 41
### Prirážka k stabilizačnému odvodu

(1) Krajské národné výbory môžu so súhlasom Štátnej plánovacej komisie zaviesť v rozvinutých priemyslových oblastiach s nedostatkom pracovných síl prirážku k stabilizačnému odvodu podľa § 8 ods. 3 zákona a postihnúť ňou najmä tie podniky, ktoré postupujú pri hospodárení s pracovnými silami v rozpore s koncepciou rozvoja jednotlivých oblastí. Prirážka sa môže vzťahovať na celé podniky, na ich jednotlivé závody, prípadne na obdobné organizačné jednotky na území príslušného kraja, okresu alebo miesta. Platením prirážky podniky prispievajú na úhradu výdavkov vznikajúcich národným výborom v súvislosti so sústreďovaním a rastom výrobných síl.

(2) Prirážka k stabilizačnému odvodu sa určí až do výšky 2 % celkového objemu vyplatených miezd v bežnom roku (§ 25 ods. 3) pracovníkom príslušného podniku alebo závodu, príp. obdobnej organizačnej jednotky. Výška prirážky sa diferencuje podľa objektívneho zhodnotenia vplyvu jednotky na vývoj stavu zdrojov pracovných síl a s prihliadnutím na spoločenský význam príslušného podniku.

(3) Návrh na určenie prirážky a jej výšku predkladá krajský národný výbor Štátnej plánovacej komisii po prerokovaní s príslušnými okresnými národnými výbormi (prípadne mestskými národnými výbormi) a s príslušnými podnikmi, odborovými riaditeľstvami a ústrednými orgánmi, a to najneskoršie v lehote na predloženie návrhu plánu. Rozhodnutie o určení prirážky krajský národný výbor oznámi podnikom pred začiatkom plánovaného obdobia.

(4) Prirážka k stabilizačnému odvodu nebude sa uplatňovať v oblastiach ustanovených podľa § 25 ods. 5 písm. a) a c), ďalej v organizáciách, v ktorých sa uplatní úľava podľa ustanovenia § 25 ods. 5 písm. b) alebo v ktorých sa vôbec nezvyšuje stabilizačný odvod podľa prírastku počtu pracovníkov, a v stavebných organizáciách.

(5) Prirážku k stabilizačnému odvodu platí podnik mesačne preddavkove do rozpočtu krajského národného výboru, na území ktorého sú umiestnené jednotky, na ktoré sa vzťahuje prirážka, a to vo výške jednej dvanástiny plánovanej ročnej výšky prirážky k odvodu a spôsobom ustanoveným v § 29. Krajský národný výbor môže povoliť podniku zmenu obdobia splácania a výšky preddavkov. Ročná výška prirážky sa určí podľa skutočných výplat miezd v bežnom roku.

(6) Prijaté prirážky k stabilizačnému odvodu rozdelí krajský národný výbor takto: 50 % pridelí príslušnému mestskému alebo miestnemu národnému výboru, 30 % príslušnému okresnému národnému výboru a 20 % si ponechá. Krajský národný výbor môže po prerokovaní s príslušnými národnými výbormi (príp. s národnými výbormi na území iného kraja) podľa miestnych podmienok týchto národných výborov určiť vopred aj iný pomer delenia prirážky k stabilizačnému odvodu.

### § 42
### Ceny, úver, úrok a mzdy

(1) Pohyb cenovej úrovne odvetví a odborov, prípadne dôležitých skupín výrobkov vymedzuje v súlade s cieľmi a podmienkami ďalšieho rozvoja národného hospodárstva plán vývoja cenovej úrovne, ktorý je základom centrálneho riadenia cenovej politiky. Ak nemožno účel sledovaný plánom vývoja cenovej úrovne dosiahnuť iným spôsobom, cenová úroveň odvetví a odborov, príp. dôležitých skupín výrobkov môže sa v nevyhnutnom rozsahu ustanoviť záväzne.

(2) Centrálne usmerňovanie cien, úverovanie a úročenie a nástroje priamej regulácie miezd upravujú osobitné predpisy.

(3) Základnú koncepciu a nástroje cenovej, úverovej, úrokovej a mzdovej politiky na obdobie dlhodobého plánu vláda ustanoví súčasne so smernicou k plánu; zásady a spôsob jej vykonávania v jednotlivých rokoch ustanoví najneskoršie s vykonávacím plánom.

### § 43
### Prostriedky zo štátneho rozpočtu

Podniky a odborové riaditeľstvá môžu použiť prostriedky zo štátneho rozpočtu len na účely, na ktoré boli poskytnuté.

### § 44
### Financovanie investičnej výstavby

(1) Základným zdrojom financovania investičnej výstavby sú vlastné prostriedky podnikov a z nich splácaný úver.

(2) Odborové riaditeľstvo môže na zabezpečenie rozvoja odboru sústreďovať finančné prostriedky na investície celoodborového významu. V súlade so štatútom výrobných hospodárskych jednotiek využíva na to (okrem bankových úverov) najmä:

- dlhodobé pôžičky od podnikov,
- združovanie prostriedkov podnikov,
- dotácie zo štátneho rozpočtu,
- centralizáciu prostriedkov podľa § 27 ods. 2 písm. c) a ods. 3.

(3) Spôsob financovania investičnej výstavby, pravidlá výberového konania, zásady poskytovania dotácií na investície a zásady združovania investičných prostriedkov, pôžičiek medzi podnikmi a úverovanie investícií ustanovujú osobitné predpisy.

**§ 45**
**Hodnotenie výsledkov**

(1) Pri vypracovaní ročnej uzávierky podnik zistí definitívnu výšku hrubého dôchodku alebo zisku, zhodnotí výsledky hospodárenia za uplynulé obdobie, vykoná záverečné vyporiadanie svojich záväzkov a rozhodne o definitívnom rozdelení hrubého dôchodku alebo zisku. Rovnako postupuje i odborové riaditeľstvo za celú výrobnú hospodársku jednotku.

(2) Zostatky finančných prostriedkov podniku a výrobnej hospodárskej jednotky sa koncom roka prevádzajú do nasledujúceho roka.

## TRETIA ČASŤ
## EKONOMICKÉ NÁSTROJE V POĽNOHOSPODÁRSTVE

**§ 46**

Ustanovenia tejto časti sa vzťahujú na tieto podniky v pôsobnosti Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva:

a) štátne majetky, šľachtiteľské a semenárske podniky,

b) podniky poľnohospodárskych služieb,*)

c) okresné poľnohospodárske stavebné podniky,

d) ostatné štátne organizácie v odvetví poľnohospodárstva s výnimkou odborového riaditeľstva poľnohospodárskych stavieb, projektových organizácií, vydavateľstiev a strojových počtovníckych staníc.**)

**§ 47**

(1) Dlhodobým ekonomickým nástrojom pre štátne majetky, šľachtiteľské a semenárske podniky je poľnohospodárska daň.

(2) Dlhodobými ekonomickými nástrojmi pre štátne hospodárske organizácie podľa § 46 písm. b) až d) v pôsobnosti Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva sú:

a) odvod z hrubého dôchodku,

b) odvod zo základných prostriedkov,

c) odvod zo zásob,

d) stabilizačný odvod,

e) odvod z odpisov základných prostriedkov.

(3) Dlhodobé ekonomické nástroje sa ustanovia pred vypracovaním návrhu dlhodobého plánu.

**§ 48**

Operatívnymi ekonomickými nástrojmi sú najmä:

a) ceny, diferenciálne príplatky, prémie za prírastok trhovej produkcie, cenové prirážky a zrážky, cenové intervencie a daň z obratu,

b) stabilizačné dotácie,

c) mzdové tarify, mzdové formy, normy spotreby práce a iné nástroje mzdových sústav,

d) príspevky nadpodnikovému orgánu, dodatkové odvody a zľavy z odvodov,

e) ustanovené prídely do jednotlivých fondov,

f) účelové subvencie,

g) prevádzkové a investičné úvery,

h) vnútorné devízové úvery,

ch) úroky,

i) nástroje zabezpečovania oblastnej proporcionality,

j) nástroje hmotnej zainteresovanosti na zvyšovaní efektívnosti zahraničného obchodu a na tvorbe a úsporách devízových prostriedkov,

k) odvody na odčerpanie neoprávnene získaných prostriedkov,

l) penále, pokuty, náhrady škôd a iné postihy.

## § 49
## Tvorba a použitie hrubého dôchodku

(1) O tvorbe a použití hrubého dôchodku platia ustanovenia § 20 a 22 ods. 1.

(2) Po vykonaní úhrad povinností podľa § 22 ods. 1 podnik používa hrubý dôchodok na tvorbu a dopĺňanie

- rezervného fondu,
- fondu kultúrnych a sociálnych potrieb,
- fondu výstavby (obnovy a rozvoja základných prostriedkov),
- fondu bytovej výstavby,
- obratového fondu,
- ďalších účelových fondov so súhlasom odborového riaditeľstva, výrobnej poľnohospodárskej správy a krajskej výrobnej poľnohospodárskej správy,
- fondu pracujúcich.

## § 50
## Odvody podnikov

(1) Štátne majetky, šľachtiteľské a semenárske podniky platia iba poľnohospodársku daň podľa zákona o poľnohospodárskej dani a príspevky nadpodnikovým orgánom vo výške ustanovenej Ministerstvom poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Dodatkové odvody a odvody odborovému riaditeľstvu vykonávajú podľa § 27.

(2) O odvodoch podnikov poľnohospodárskych služieb [§ 46 písm. b)] platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:

a) sadzba odvodu z hrubého dôchodku sa ustanovuje vo výške 16 %;

b) sadzba odvodu zo základných prostriedkov sa ustanovuje vo výške 3 %;

c) odvod zo zásob sa nevykonáva;

d) stabilizačný odvod sa zvyšuje za každé 1 % ročného prírastku počtu pracovníkov o 0,3 % objemu vyplatených miezd.

(3) O odvodoch okresných poľnohospodárskych stavebných podnikov platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:

a) odvod z hrubého dôchodku sa ustanovuje vo výške 16 %;

b) stabilizačný odvod sa zvyšuje za každé 1 % ročného prírastku počtu pracovníkov o 0,3 % objemu vyplatených miezd.

(4) O odvodoch ostatných podnikov [§ 46 písm. d)] platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:

a) odvod z hrubého dôchodku sa ustanovuje vo výške 12 %, pričom sa znižuje o zaplatenú poľnohospodársku daň;

b) nevykonáva sa odvod zo základných prostriedkov, odvod zo zásob a odvod z odpisov základných prostriedkov;

c) stabilizačný odvod sa zvyšuje za každé 1 % ročného prírastku počtu pracovníkov o 0,3 % objemu vyplatených miezd;

d) strojové a traktorové stanice nezvyšujú stabilizačný odvod z prírastku počtu pracovníkov.

(5) Prirážka k stabilizačnému odvodu sa podnikom uvedeným v odsekoch 1 až 4 neustanovuje. Tieto podniky taktiež neodvádzajú národným výborom podiel na odvodoch.

## Fondy podnikov

### § 51
### Rezervný fond

(1) V rezervnom fonde sústreďujú podniky zdroje nevyhnutné na preklenutie výkyvov svojho hospodárenia a na zabezpečovanie stability úrovne odmien za prácu. Rezervný fond sa vytvára a dopĺňa prídelmi z hrubého dôchodku; jeho minimálnu výšku ustanoví vláda.

(2) Ustanovenia § 31 ods. 2 až 4 platia obdobne.

### § 52
### Fond kultúrnych a sociálnych potrieb

Pre tvorbu a použitie fondu kultúrnych a sociálnych potrieb platia ustanovenia § 34.

### § 53
### Fond výstavby (obnovy a rozvoja základných prostriedkov)

O tvorbe a použití fondu výstavby (obnovy a rozvoja základných prostriedkov) platia obdobne ustanovenia § 33.

### § 54
### Fond bytovej výstavby

(1) Fond bytovej výstavby podniky vytvárajú podľa potreby na zabezpečenie stabilizácie a reprodukcie pracovných síl v poľnohospodárstve.

(2) Zdrojmi fondu bytovej výstavby sú:

a) vlastné zdroje podniku na podnikovú bytovú výstavbu vrátane splátok pôžičiek,

b) úvery,

c) dotácie (subvencie) na financovanie bytovej výstavby.

### § 55
### Obratový fond

Zdrojom krytia obežných prostriedkov štátnych majetkov, šľachtiteľských a semenárskych podnikov a ostatných podnikov v odvetví poľnohospodárstva [§ 46 písm. d)] je obratový fond; dopĺňa sa prídelmi z hrubého dôchodku. Pri rozdeľovaní hrubého dôchodku je podnik povinný zabezpečiť, aby výška tohto fondu neklesla pod úroveň dosiahnutú k 1. januáru 1967.

### § 56
### Fond pracujúcich

(1) Fond pracujúcich sústreďuje prostriedky určené na odmeny za individuálne výsledky práce vrátane prémií a odmien v peňažnej i naturálnej forme a na podiely na hospodárskych výsledkoch, ako aj prostriedky na ostatné osobné výdavky za vykonanú prácu; vytvára a dopĺňa sa z hrubého dôchodku. Fond pracujúcich môže sa doplniť odmenami zo socialistického súťaženia a príspevkami a pôžičkami od nadriadených orgánov.*)

(2) O fonde pracujúcich platí ďalej ustanovenie § 35.

### Ostatné nástroje

### § 57

O hospodárení odborových riaditeľstiev platia ustanovenia § 38 a 39; tieto ustanovenia sa vzťahujú primerane aj na hospodárenie výrobných poľnohospodárskych správ.

### § 58

(1) Štátnym poľnohospodárskym podnikom sa poskytujú zo štátneho rozpočtu podľa zásad ustanovených Ministerstvom poľnohospodárstva a lesného hospodárstva po dohode s Ministerstvom financií:

a) diferenciálne príplatky pre podniky hospodáriace v horších podmienkach, než na základe ktorých boli ustanovené základné nákupné ceny,

b) prémie za prírastok trhovej produkcie pri vybratých výrobkoch oproti dosiahnutej skutočnosti v priemere posledných troch rokov,

c) účelové subvencie na podporu spoločensky významných opatrení pre rozvoj poľnohospodárskej výroby, najmä na zabezpečenie stabilizácie a reprodukcie pracovných síl, na čiastočnú úhradu výrobných a nevýrobných investícií, na rozvoj koncentrácie a špecializácie poľnohospodárskej výroby, na ozdravenie chovu hovädzieho dobytka a na bytovú výstavbu,

d) stabilizačné dotácie pre ekonomicky neupevnené podniky na zvýšenie ich hmotného záujmu na raste trhovej produkcie.

(2) O použití prostriedkov zo štátneho rozpočtu, o financovaní investičnej výstavby a o hodnotení výsledkov platia primerane ustanovenia § 43 až 45. Primerane sa uplatňujú aj ustanovenia § 40 o ekonomických nástrojoch na zabezpečovanie oblastnej proporcionality s výnimkou odseku 1 písm. c).

## ŠTVRTÁ ČASŤ
## EKONOMICKÉ NÁSTROJE V OSTATNÝCH ODVETVIACH A ČINNOSTIACH

### § 59
### Vnútorný obchod a služby

(1) Pre podniky a odborové riaditeľstvá odvetví vnútorného obchodu platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:**)

a) odvod zo zásob (§ 24 ods. 4) sa nevykonáva;

b) pre stabilizačný odvod platí úľava podľa § 25 ods. 5 písm. b);

c) odborové riaditeľstvo nemusí vytvárať odborový fond technického rozvoja.

(2) Pre ústredne riadené podniky, v ktorých prevažujú ročné tržby za služby obyvateľstvu (podniky nevykonávajúce obchodnú činnosť), ako aj pre podniky zberu surovín (vykonávajúce ľudový zber od obyvateľstva) je sadzba odvodu z hrubého dôchodku 16 %. Pre tieto podniky platia ustanovenia druhej časti tohto nariadenia s odchýlkami uvedenými v odseku 1; sadzba odvodu zo základných prostriedkov je v týchto podnikoch 3 %.

### § 60
### Odbyt a zásobovanie

(1) Vláda určí podniky odbytu a zásobovania, pre ktoré platia rovnaké ustanovenia ako pre podniky vnútorného obchodu (§ 59 ods. 1); v ostatných prípadoch sa na tieto organizácie vzťahujú ustanovenia platné pre priemysel a stavebníctvo (druhá časť).

(2) Na podniky, ktoré sa spravujú ustanovením § 59 ods. 1, sa nevzťahujú ustanovenia o znovurozdelení prostriedkov (§ 39) a sadzba odvodu zo základných prostriedkov (§ 24) pri nich je 6 %.

### § 61
### Hospodárske organizácie výskumnej a vývojovej základne a projektové organizácie

(1) Pre samostatné hospodárske organizácie výskumnej a vývojovej základne platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:

a) odvod z hrubého dôchodku vykonáva organizácia vo výške 10 % z objemu všetkých vyplatených miezd, a to spôsobom upraveným v § 23 ods. 3;

b) odvod zo základných prostriedkov a odvod zo zásob (§ 24) sa nevykonáva;

c) ročnú priemernú plánovanú mzdu v roku 1966 podľa § 25 ods. 2 určí podnikom Štátna komisia pre techniku, pokiaľ nadriadený ústredný orgán (KNV) nerozhodne, že podniky budú postupovať podľa § 25 ods. 2 a 3;

d) ustanovenie o podiele na odvodoch pre národné výbory (§ 23 ods. 5) sa na tieto organizácie nevzťahuje;

e) centrálne riadeným organizáciám výskumnej a vývojovej základne sa investičná výstavba a objem devízových prostriedkov záväzne ustanovia fondom vedy a techniky bez toho, že by tým bola dotknutá možnosť vykonávať ďalšiu investičnú výstavbu a nákup devíz z vlastných zdrojov; na zabezpečenie vybratých úloh štátneho plánu vedy a techniky sa hospodárskym organizáciám prideľujú prostriedky na strojové a prístrojové investície a devízové prostriedky na nákup strojov a zariadení.

(2) Pre samostatné projektové organizácie platia*) ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:

a) nevykonávajú odvod zo základných prostriedkov (§ 24);

b) ustanovenie odseku 1 písm. c) platí pre tieto organizácie obdobne.

(3) Ministerstvo financií v spolupráci so Štátnou komisiou pre techniku môže na návrh ústredného orgánu ustanoviť, že podnik vykonáva odvody za určité nesamostatné výskumné a vývojové pracoviská alebo za určité nesamostatné projektové útvary podľa odseku 1 alebo 2.

## § 62
## Letecká doprava

Pre podniky leteckej dopravy platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:**)

a) sadzba odvodu z hrubého dôchodku je 16 %;

b) pre stabilizačný odvod platí úľava podľa § 25 ods. 5 písm. b);

c) nevykonáva sa odvod z odpisov základných prostriedkov (§ 26);

d) nepoužívajú sa nástroje oblastnej proporcionality (§ 40).

## § 63
## Nákup poľnohospodárskych výrobkov

Pre poľnohospodárske nákupné a zásobovacie podniky a pre priemyslové výrobne krmív platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:**)

a) sadzba odvodu zo základných prostriedkov (§ 24) je 3 %; odvod sa nevykonáva zo zariadení na sušenie obilnín, strukovín a olejnín, na úpravu obilnín a olejnín po zbere vrátane čistenia, na kalibrovanie, čistenie a morenie osív a semien, na triedenie a na úpravu zemiakov po zbere vrátane sadiva, na miešanie a rozmetanie priemyslových hnojív a vápenatých hmôt, na asanáciu a ochranu chemickými prostriedkami, na skladovanie hospodárskych potrieb a na ostatné drobné služby;

b) nevykonáva sa odvod zo zásob (§ 24 ods. 4);

c) zvýšenie stabilizačného odvodu podľa prírastku počtu pracovníkov sa do 31. decembra 1970 neuplatňuje;

d) odvod z odpisov základných prostriedkov (§ 26) sa bude vykonávať až po roku 1970;

e) zásoby štátnych hmotných rezerv sa kryjú obratovým fondom a skladovacie náklady uhrádza Správa štátnych hmotných rezerv.

## § 64
## Lesné hospodárstvo

(1) Pre podniky štátnych lesov (vrátane stavebných a priemyslových závodov) platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:

a) sadzba odvodu z hrubého dôchodku je 15 %; tento odvod sa znižuje o odvod poľnohospodárskej dane. O odvod poľnohospodárskej dane sa neznižuje základ pre výpočet odvodu z hrubého dôchodku;

b) okrem odvodu podľa písmena a) sa vykonáva doplnkový odvod ustanovený štátnym plánom absolútnou sumou v nadväznosti na plánované dodávky ihličnatého úžitkového dreva; pri zmene štátneho plánu dodávok ihličnatého úžitkového dreva sa doplnkový odvod zvýši alebo zníži o sumu predstavujúcu čistý zisk za každý plnometer ihličnatého dreva;

c) podnikom sa môže uložiť dodatkový odvod z hrubého dôchodku do štátneho rozpočtu za porušovanie zásad správneho hospodárenia v lese podľa osobitných predpisov vydaných Ministerstvom poľnohospodárstva a lesného hospodárstva po dohode s Ministerstvom financií;

d) z hrubého dôchodku sa odvádza 1 % do kalamitného fondu Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva;

e) odvod zo základných prostriedkov (§ 24) sa nevykonáva z objektov prehradenia bystrín a lesnícko-technických meliorácií a z historických pamiatok;

f) pri lesných cestách a hradských, ktoré nie sú trvale vylúčené z verejnej prevádzky, a pri hájovniach a horárňach vrátane príslušenstva je sadzba odvodu zo základných prostriedkov 3 %;

g) pre stabilizačný odvod platí úľava podľa § 25 ods. 5 písm. b); zvýšenie (zníženie) stabilizačného odvodu podľa prírastku (úbytku) počtu pracovníkov sa neuplatňuje v prípadoch, v ktorých zvýšenie (zníženie) počtu pracovníkov bolo vynútené spracúvaním kalamitného dreva a s tým súvisiacim presunom ťažieb medzi podnikmi;

h) odvod z odpisov základných prostriedkov (§ 26) lesnícko-technických meliorácií a prehradenia bystrín sa nevykonáva;

ch) podniky odvádzajú odborovému riaditeľstvu do fondu pestovateľskej činnosti (§ 27 ods. 2) aj tržby získané z prekročenia dodávok ihličnatého úžitkového dreva, ak presiahne prekročenie dodávky ihličnatého úžitkového dreva 0,5 % dodávok určených podniku.

(2) Podniky sú povinné vytvoriť účelový fond pestovateľskej činnosti, do ktorého sa prevádzajú nevyčerpané prostriedky určené na pestovateľskú činnosť; o tieto prostriedky sa znižuje základ pre výpočet odvodu z hrubého dôchodku (§ 23 ods. 1). Do fondu pestovateľskej činnosti sa ďalej prideľuje z hrubého dôchodku 1 % z miezd za individuálne výsledky práce v pestovateľskej činnosti. Nevyčerpané prostriedky tohto fondu určené na pestovateľskú činnosť možno použiť iba na pestovateľskú činnosť; prostriedky získané prídelom z hrubého dôchodku sa použijú na odmeny za dlhodobé dobré výsledky v zlepšovaní stavu lesa. Fond pestovateľskej činnosti môže vytvoriť i odborové riaditeľstvo.

(3) Ministerstvo poľnohospodárstva a lesného hospodárstva po dohode s Ministerstvom financií ustanoví podnikom pravidlá pre doplnkový odvod podľa odseku 1 písm. b) a pre odvod tržieb podľa odseku 1 písm. ch). Ministerstvo poľnohospodárstva a lesného hospodárstva ustanoví výrobným hospodárskym jednotkám limit prostriedkov na pestovateľskú činnosť tak, aby ich úhrn bol 12 % plánovaných tržieb za drevo; zároveň ustanoví spôsob hospodárenia s fondom pestovateľskej činnosti (podľa odseku 2).

(4) Náklady na zalesňovanie nelesných pôd, na zalesňovanie pre účely ochrany pôdy, na údržbu objektov prehradenia bystrín a lesnícko-technických meliorácií, ako aj na biologickú činnosť lesnícko-technických meliorácií sa uhrádzajú podnikom z rozpočtových prostriedkov Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

(5) Náhrady škôd spôsobených lesnému hospodárstvu exhaláciami priemyslových podnikov sa prevádzajú priamo do účelového fondu podnikov na odstránenie škôd a ich následkov.

(6) Ustanovenia § 39 ods. 1 až 6 sa na podniky štátnych lesov nevzťahujú. Znovurozdelenie prostriedkov medzi podnikmi vykonáva odborové riaditeľstvo záväzne pri rozpise štátneho plánu. Pri tomto znovurozdelení sa podnikom, ktoré majú po odpočítaní plánovaného základného a doplnkového odvodu z hrubého dôchodku a ostatných povinností vyššie zdroje, určia dodatkové odvody v rozsahu nevyhnutnom na krytie nedostatku prostriedkov tých podnikov, ktoré by inak nemohli dodržať plánované odvody do štátneho rozpočtu a ostatné povinnosti. Podnikom, ktorým sa poskytnú pri znovurozdelení mimoriadne dotácie, sa pri rozpise štátneho plánu neurčia doplnkové odvody.

### § 65
### Zahraničný obchod

Pre organizácie vykonávajúce zahraničný obchod platia ustanovenia druhej časti s týmito odchýlkami:

a) sadzba odvodu z hrubého dôchodku v tovarových organizáciách je 18 %;

b) podniky vytvárajú rizikový fond aj v devízových korunách.

### § 66
### Organizácie riadené Ministerstvom národnej obrany

Pre hospodárske organizácie (štátne organizácie a organizácie podľa osobitného štatútu) Ministerstva národnej obrany*) platí druhá časť a pre Vojenský projektový ústav aj ustanovenie § 61 s týmito odchýlkami:**)

a) na odvodoch podnikov podľa § 23 ods. 5 sa národné výbory nepodieľajú;

b) prirážka k stabilizačnému odvodu (§ 41) sa neuplatňuje;

c) odvody zo základných prostriedkov, ktoré sú v správe organizácií Ministerstva národnej obrany a neslúžia záujmu zabezpečenia obranyschopnosti štátu na zabezpečenie výrobných úloh, sa nevykonávajú;

d) znovurozdelenie prostriedkov podľa § 39 sa vykonáva v organizáciách podľa osobitného štatútu spôsobom ustanoveným Ministerstvom národnej obrany;

e) v niektorých organizáciách (podľa osobitného štatútu) sa okrem základného odvodu z hrubého dôchodku vykonáva dodatkový odvod, ktorého sadzbu a pravidlá ustanoví Ministerstvo financií po dohode s Ministerstvom národnej obrany;

f) odvody z odpisov tých základných prostriedkov, ktoré sú uvedené v písmene c), sa nevykonávajú.

## Osobitné ustanovenia

### § 67

Spôsob hospodárenia experimentujúcich organizácií a čas platnosti experimentu sa ustanoví pri schvaľovaní experimentu (§ 91 ods. 3). Z hľadiska ustanovenia záväzných úloh a záväzných limitov platia pre tieto organizácie ustanovenia § 68 ods. 1 písm. a) a § 10 ods. 4.

### § 68

(1) Pre štátne hospodárske organizácie, pri ktorých to ustanoví vláda, platia ustanovenia prvej časti s týmito odchýlkami:

a) možno ustanoviť (predovšetkým vykonávacím plánom) ďalšie záväzné úlohy alebo záväzné limity, pričom sa na tieto organizácie nevzťahuje ustanovenie § 14;

b) uznesením k štátnemu rozpočtu vláda ustanoví výšku podielu na nadplánovom zisku a spôsob jeho použitia.

(2) Ustanovenia druhej časti platia pre organizácie uvedené v odseku 1 s týmito odchýlkami:

a) ustanovenia § 23***) až 26, 31, 32, 39 a 40 ods. 1 písm. a) až c) sa na tieto organizácie nevzťahujú;

b) fond pracujúcich (§ 35) sa celý tvorí na ťarchu nákladov; nevyplácajú sa podiely na hospodárskych výsledkoch;

c) podniky môžu so súhlasom nadriadeného orgánu zriadiť obratový fond doplňovaný zo zisku a z dotácií zo štátneho rozpočtu; výšku obratového fondu a jeho doplnenie ustanoví vykonávací finančný plán.

### § 69
### Príspevkové organizácie

(1) Príspevkové organizácie sú zapojené na štátny rozpočet, príp. na rozpočet riadiaceho národného výboru príspevkom alebo odvodom, a to osobitne na prevádzku a osobitne na investície.

(2) Poskytovanie príspevku na prevádzku sa viaže na ukazovatele, ktoré ustanoví ústredný orgán po dohode s Ministerstvom financií a pri organizáciách riadených národnými výbormi riadiaci národný výbor.

(3) Príspevok na investície sa poskytuje do výšky investičného limitu. Zníži sa o odpisy zo základných prostriedkov, ak príslušná organizácia uhrádza z odpisov investície. Prípadný prebytok odpisov sa odvedie do štátneho rozpočtu, príp. do rozpočtu riadiaceho národného výboru.

(4) Ústredný orgán môže poskytnúť organizácii návratnú prechodnú výpomoc, a to zo svojho rozpočtu, príp. z prostriedkov dohodnutých s Ministerstvom financií. Národný výbor poskytuje návratnú prechodnú výpomoc zo svojho rozpočtu alebo z fondu rezerv a rozvoja.

(5) Na plnenie mimoriadnych úloh môže ústredný orgán (národný výbor) zo zdrojov podľa odseku 4 poskytnúť organizácii mimoriadny účelový príspevok.

## PIATA ČASŤ
## HOSPODÁRENIE NÁRODNÝCH VÝBOROV

### Hlava 1

### Ekonomické nástroje v hospodárstve riadenom národnými výbormi

### § 70
### Štátne organizácie riadené národnými výbormi

(1) Pre štátne hospodárske organizácie riadené národnými výbormi platia ustanovenia druhej časti, pokiaľ nie je ustanovené v tomto paragrafe inak.

(2) Štátne hospodárske organizácie riadené národnými výbormi

a) nepoužívajú formy odvodu zo zisku (§ 23 ods. 2)*);

b) neplatia pre ne ustanovenia § 38 o prostriedkoch výrobnej hospodárskej jednotky, § 27 ods. 2 písm. a) o príspevkoch podnikov na úhradu nákladov činnosti národného výboru a § 27 ods. 2 písm. b) a c) o odvodoch podnikov na vytvorenie centralizovaných prostriedkov;

c) odvody z hrubého dôchodku (§ 23), zo základných prostriedkov a zo zásob (§ 24) a stabilizačný odvod (§ 25) vykonávajú do rozpočtu riadiaceho národného výboru,**)

(3) Pre podniky komunálnych služieb, zberných surovín, reštaurácií a jedální,***) pre Uhoľné sklady, krajské podniky knižného maloobchodu, podniky odbytu a zásobovania a ústavy kozmetiky platí úľava zo stabilizačného odvodu podľa § 25 ods. 5 písm. b). Sadzba odvodu zo základných prostriedkov je 3 %; odvod zo zásob sa nevykonáva.

(4) Pre podniky miestneho priemyslu je sadzba odvodu zo základných prostriedkov 3 %. Pre podniky, v ktorých ročný úhrn zákazkovej výroby pre obyvateľstvo, opravárskej a údržbárskej

činnosti a služieb prevyšuje podiel 40 % z celkových výkonov, platí úľava zo stabilizačného odvodu podľa § 25 ods. 5 písm. b). Pokiaľ podiel zákazkovej výroby pre obyvateľstvo, opravárskej a údržbárskej činnosti a služieb je nižší ako 40 % z celkových výkonov, použije sa úľava podľa § 25 ods. 5 písm. b) iba pre podiel prírastku počtu pracovníkov, ktorý zodpovedá podielu prírastku objemu uvedených činností z celkového prírastku objemu výkonov; v odôvodnených prípadoch sa prihliada na rozdielnu prácnosť činností. V záujme zvýšenia podielu zákazkovej výroby pre obyvateľstvo, opravárskej a údržbárskej činnosti a služieb môže krajský národný výbor určiť podiel prác rozhodujúci pre použitie úľavy zo stabilizačného odvodu vyšší ako 40 %.

(5) Pre podniky Československej automobilovej dopravy platí úľava zo stabilizačného odvodu podľa § 25 ods. 5 písm. b). Sadzba odvodu zo základných prostriedkov je 6 % s výnimkou základných prostriedkov autobusových staníc, z ktorých je 3 %. Pre odvod z odpisov základných prostriedkov platí ustanovenie § 26, s výnimkou základných prostriedkov slúžiacich osobnej doprave, z ktorých sa odvod nevykonáva.

(6) Pre okresné (mestské) stavebné podniky, národné podniky Cesty a Československé automobilové opravovne platí úľava zo stabilizačného odvodu podľa § 25 ods. 5 písm. b). Národné podniky Cesty a okresné (mestské) stavebné podniky môžu vytvárať podnikový fond geologických prác primerane podľa ustanovenia § 38 ods. 3; fond sa tvorí prídelmi z hrubého dôchodku, o ktoré je taktiež znížený základ pre výpočet odvodu z hrubého dôchodku.

(7) Pre projektové ústavy platí ustanovenie § 61 ods. 1 písm. c) o určení priemernej mzdy ústavom pre výpočet základu stabilizačného odvodu. Odvod zo základných prostriedkov sa nevykonáva.

(8) Na podniky pre film, koncerty a estrády sa vzťahuje úľava zo stabilizačného odvodu podľa § 25 ods. 5 písm. b). Odvod zo základných prostriedkov sa nevykonáva.

(9) Pre podniky bytového hospodárstva neplatia ustanovenia § 23*) až 26, 31, 32, 39 a 40 ods. 1 písm. a) až c). Fond pracujúcich (§ 35) sa celý tvorí na ťarchu nákladov; nevyplácajú sa podiely na hospodárskych výsledkoch. Odpisy podniky používajú na úhradu vlastnej investičnej výstavby a zvyšujúcu časť odpisov odvádzajú do rozpočtu riadiaceho národného výboru.

(10) Organizácie mestského hospodárstva majú režim hospodárenia podľa toho, či ide o hospodárske alebo rozpočtové organizácie. Pri organizáciách mestského hospodárstva, príp. pri iných organizáciách so zlúčenou hospodárskou i rozpočtovou činnosťou určí riadiaci národný výbor spôsob hospodárenia. Organizácie sa zaraďujú do odvetvia (druhu činnosti), ktoré má v organizácii najväčší podiel; v hospodárskych organizáciách sa použijú ekonomické nástroje a sadzby podľa príslušnosti k tomuto odvetviu (činnosti).

(11) Štátne majetky riadené národnými výbormi sa spravujú ustanoveniami tretej časti; platia pre ne aj ustanovenia odseku 2 tohto paragrafu a § 71.

(12) Pre príspevkové organizácie riadené národnými výbormi platí ustanovenie § 69.

### § 71
### Znovurozdelenie prostriedkov

(1) Riadiace národné výbory voči podnikom, ktoré riadia, môžu s cieľom nevyhnutného znovurozdelenia prostriedkov z odvodov z hrubého dôchodku vopred a dlhodobe určiť:

a) dodatkové odvody a mimoriadne dotácie, príp. pôžičky podľa § 39 ods. 1 až 6;

b) percentné prirážky a zľavy k sadzbe odvodu z hrubého dôchodku (najmä v prípadoch trvale odlišných podmienok a značne rozdielnej rentability v cenách).

(2) Riadiace národné výbory môžu po dohode s krajským národným výborom uskutočňovať znovurozdelenie podľa odseku 1 taktiež v experimentujúcich podnikoch.

## Hlava 2

## Príjmy národných výborov od ústredne riadených, príp. iných organizácií

### § 72

(1) Príjmy národných výborov od ústredne riadených, príp. iných organizácií tvoria najmä:

a) podiely na odvodoch ústredne riadených podnikov;

b) dobrovoľné príspevky organizácií národným výborom (§ 86);

c) príspevky investorov na krytie potrebných doplnkových a vyvolaných investícií [§ 40 ods. 1 písm. d)];

d) pokuty, náhrady a poplatky od organizácií vyberané národnými výbormi podľa osobitných predpisov;

e) prirážky k stabilizačnému odvodu (§ 41).

(2) Zdroje uvedené v odseku 1 písm. a) sa premietajú do súhrnného finančného vzťahu (dotácie, odvodu) národných výborov.

## Hlava 3

## Rozpočty národných výborov

### § 73

Každý národný výbor zostavuje a schvaľuje svoj rozpočet a hospodári podľa neho. Národné výbory pritom vychádzajú z finančných zdrojov, t. j. z tvorby vlastných príjmov, z výšky doplnkových zdrojov, dotácií a subvencií z vyššieho rozpočtu, príp. z možností získať úverové prostriedky a z odvodu do vyššieho rozpočtu.

### § 74
### Súhrnné finančné vzťahy a subvencie

(1) Základnými ekonomickými nástrojmi pre ovplyvňovanie rozvoja hospodárstva národných výborov sú najmä dlhodobé súhrnné finančné vzťahy (dotácia, príp. odvod) k ústrednému rozpočtu (k rozpočtu národného výboru vyššieho stupňa), podiely na odvodoch ústredne riadených podnikov a účelové subvencie.

(2) Dlhodobým súhrnným finančným vzťahom sa rozumie dotácia z rozpočtu národného výboru vyššieho stupňa (z ústredného rozpočtu), príp. odvod do rozpočtu národného výboru vyššieho stupňa (ústredného rozpočtu). Dlhodobý súhrnný finančný vzťah sa ustanovuje spravidla na 5 rokov, najmenej však na 3 roky.

(3) Pri určení dlhodobého súhrnného finančného vzťahu sa neberú do úvahy doplnkové zdroje národných výborov.

(4) Subvencie sa môžu poskytnúť na plánované a mimoriadne úlohy celospoločenského významu a majú účelový charakter. Rozsah plánovaných subvencií z ústredného rozpočtu ustanoví vláda.

(5) Nevyčerpané subvencie poskytnuté z ústredného rozpočtu prepadajú po uplynutí obdobia, na ktoré boli ustanovené.

(6) Ministerstvo financií po prerokovaní s príslušnými krajskými národnými výbormi (pokiaľ ide o slovenské kraje, tiež po dohode s orgánmi Slovenskej národnej rady) môže v prípade potreby uskutočňovať znovurozdelenie nečerpaných subvencií poskytovaných z ústredného rozpočtu medzi jednotlivými krajmi.

**§ 75**

Rozpočty národných výborov obsahujú:

a) príjmy a výdavky národných výborov (ich orgánov) a nimi riadených rozpočtových organizácií;

b) finančné vzťahy hospodárskych organizácií riadených národnými výbormi;

c) príspevky (príp. odvody) určené príspevkovým organizáciám;

d) príjmy od ústredne riadených, príp. iných organizácií.

**§ 76**

(1) Národné výbory kryjú svoje potreby v rozpočte týmito zdrojmi:

a) vlastnými plánovanými príjmami vrátane podielu na odvodoch ústredne riadených podnikov;

b) doplnkovými zdrojmi;

c) dotáciou, príp. subvenciami z vyššieho rozpočtu;

d) úverom.

(2) Doplnkové zdroje národných výborov tvoria:

a) prostriedky fondov rezerv a rozvoja z minulých rokov;

b) docielené vyššie (nadplánové) príjmy a nevyčerpané výdavkové prostriedky bežného roka s výnimkou nevyčerpaných subvencií;

c) výnos dane z dôchodku platenej jednotnými roľníckymi družstvami a štátnymi majetkami;

d) ďalšie neplánované príjmy bežného roka v rozsahu ustanovenom Ministerstvom financií.

(3) Plánované príjmy národných výborov s výnimkou subvencií a úverov, ako i všetky doplnkové zdroje národných výborov nie sú účelové; národné výbory môžu ich používať na financovanie ktoréhokoľvek výdavku v rozpočte.*)

**§ 77**
**Rozpočtové hospodárenie**

(1) Národné výbory hospodária podľa nimi schválených rozpočtov. Vytvárajú si vo svojich rozpočtoch rezervu, a to v potrebnom a ekonomicky odôvodnenom rozsahu (rozpočtová rezerva).

(2) Finančné vyporiadanie vykonáva národný výbor vo vlastnej právomoci. Prebytok hospodárenia prevedie do fondu rezerv a rozvoja; z prostriedkov fondu rezerv a rozvoja uhradí prípadný schodok hospodárenia. Ak národný výbor nemá vo fonde rezerv a rozvoja dostatok prostriedkov na úhradu schodku, použije úver alebo ho uhradí na ťarchu rozpočtu budúceho roka. Voči rozpočtu národného výboru vyššieho stupňa vyrovnáva len dotáciu alebo odvod do výšky plánu a subvencie podľa skutočného čerpania. Obdobne postupuje krajský národný výbor voči ústrednému rozpočtu za hospodárstvo riadené národnými výbormi na území kraja.

(3) Ministerstvo financií ustanoví zásady pre rozpočtové hospodárenie národných výborov.

(4) V závažných prípadoch porušenia finančnej a rozpočtovej disciplíny môže vláda alebo na základe jej splnomocnenia minister financií krátiť národným výborom prostriedky poskytované z ústredného rozpočtu, príp. určiť národným výborom odvod finančných prostriedkov do ústredného

rozpočtu. Obdobne postupuje národný výbor vyššieho stupňa voči národnému výboru nižšieho stupňa.

### § 78
### Prechodné výpomoci a úvery

(1) Národný výbor vyššieho stupňa môže poskytnúť z rozpočtu alebo z fondu rezerv a rozvoja (§ 79) prechodnú výpomoc národným výborom nižšieho stupňa. Krajským národným výborom môže poskytnúť prechodnú výpomoc Ministerstvo financií.

(2) Na zabezpečenie potrieb rozvoja hospodárstva riadeného národným výborom môže sa poskytovať úver, ktorý uhradí národný výbor zo svojich prostriedkov.

## Hlava 4

## Fond rezerv a rozvoja

### § 79

(1) Národné výbory všetkých stupňov vytvárajú fond rezerv a rozvoja.

(2) Zdrojom fondu rezerv a rozvoja sú v zásade prostriedky fondov rezerv a rozvoja z minulých rokov a prebytky hospodárenia bežného roka (§ 77 ods. 2). Národné výbory môžu prevádzať do fondu rezerv a rozvoja doplnkové zdroje uvedené v § 76 ods. 2 písm. b) až d) už v priebehu roka.

(3) Prostriedky fondu rezerv a rozvoja národné výbory používajú podľa svojho uváženia.**) Na zvyšovanie mzdových prostriedkov rozpočtových organizácií a odmien pracovníkov a funkcionárov národných výborov môžu sa však použiť prostriedky fondu rezerv a rozvoja len podľa všeobecne platných predpisov.

(4) Zostatky prostriedkov fondu rezerv a rozvoja sa koncom roka prevádzajú do nasledujúceho roka.

# ŠIESTA ČASŤ
# SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

## Rezervy

### § 80

(1) Štátnym rozpočtom môžu byť ústredným orgánom (nie však krajským národným výborom) a Slovenskej národnej rade ustanovené objemy finančných rezerv, ktoré tieto orgány používajú v nimi riadených podnikoch na ekonomické vyrovnanie nepriaznivých hospodárskych dôsledkov zmien plánov a na rozšírenie záväzných úloh, ako i na zabezpečovanie hospodárskej stability. Osobitným druhom finančných rezerv sú rizikový a rezervný fond Ministerstva zahraničného obchodu, ďalej fondy Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva*) a Ministerstva národnej obrany.**)

(2) Finančné rezervy podľa odseku 1 sa tvoria z prostriedkov štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov; spôsob tvorby a použitia finančných rezerv ustanoví Ministerstvo financií.

(3) Rezervy základných mzdových fondov a mzdových fondov, ktoré si pri rozpise záväzných limitov vykonávacieho plánu ponechali orgány a organizácie, môžu sa použiť buď na dodatočný rozpis, alebo môžu byť viazané. Dodatočným rozpisom rezervy základného mzdového fondu a mzdového fondu sa mení pôvodne rozpísaný plán podriadených organizácií.

### § 81

(1) Disponovať ústrednými rezervami v štátnom pláne rozvoja národného hospodárstva, v štátnom rozpočte a v úverovom pláne môže len vláda; v určitom rozsahu môže poveriť dispozíciou vedúcich ústredných orgánov alebo slovenských národných orgánov, pričom zároveň ustanoví pravidlá pre hospodárenie s týmito rezervami.

(2) Právo disponovať s rezervami v hospodárskych plánoch národných výborov a v hospodárskych plánoch socialistických organizácií má vždy len orgán alebo organizácia vytvárajúca tieto rezervy. Účelové rezervy sa môžu použiť len na určený účel.

## Obchodná a podnikateľská činnosť

### § 82

(1) Základom obchodných vzťahov medzi socialistickými organizáciami je voľný výber tuzemského dodávateľa a odberateľa a vzájomná dohoda o dodávkach alebo službách, ako aj o podmienkach vzájomnej spolupráce. Orgány hospodárskeho riadenia nesmú hospodársku súťaživosť organizácií obmedzovať, najmä administratívnymi opatreniami alebo dohodami, napr. rajonizáciou odbytu, udelením práva monopolného predaja a pod.

(2) Výrobné podniky a podniky služieb sú oprávnené si v rámci predmetu činnosti vymedzeného zriaďovacou listinou určiť svoj výrobný program v súlade s potrebami trhu a v súlade s ustanovenými záväznými úlohami a záväznými limitmi.

(3) Na predaj tovaru na vnútornom trhu sú oprávnené všetky socialistické organizácie, ktoré tovar samy vyrábajú alebo v ktorých predaj tovaru je predmetom ich činnosti, príp. ostatné socialistické organizácie (najmä organizácie služieb), v ktorých doplnkový predaj tovaru predstavuje rozšírenie služieb nad základný rámec, a to za podmienok ustanovených osobitnými predpismi. Obchodné podnikanie zahrňuje aj právo organizácie predávaný tovar upravovať alebo inak spracúvať a poskytovať služby súvisiace s predajom.

(4) Socialistické organizácie sú oprávnené rozvíjať svoju činnosť na celom území štátu; územné obmedzenie činnosti organizácií je neplatné.

(5) Predpisy upravujúce predaj a nákup poľnohospodárskych výrobkov nie sú ustanoveniami predchádzajúcich odsekov dotknuté.

### § 83

(1) Socialistická organizácia, ktorá poruší pravidlá alebo zvyklosti hospodárskej súťaže tým, že zneužije svoje postavenie na trhu sama alebo po dohode s inou organizáciou na získanie neoprávnených alebo neprimeraných výhod na úkor tretích organizácií, je povinná uhradiť poškodenej socialistickej organizácii škodu vrátane ušlého zisku.

(2) Zodpovednosti podľa odseku 1 sa organizácia nemôže zbaviť poukazom na to, že plnila opatrenia nadriadených orgánov.

### § 84

(1) Základnou metódou zisťovania potrieb národného hospodárstva je prieskum a rozbor trhu vykonávaný dodávateľskými a odberateľskými organizáciami bez predbežného predkladania požiadaviek.

(2) Objednávacie (predkladacie) lehoty sú záväzné len v prípadoch, v ktorých je dodávateľ na včasnú žiadosť odberateľa povinný uzavrieť hospodársku zmluvu, pokiaľ medzi zmluvnými stranami nedošlo k dohode o iných objednávacích (predkladacích) lehotách.

### Záujmové a účelové zmluvy

### § 85

(1) Organizácie môžu uzavierať záujmové a účelové zmluvy (zmluvy o združení) v prípadoch, v ktorých je účelné riešiť otázky spoločné viacerým organizáciám sústredením určitých činností alebo združovaním finančných a iných prostriedkov. Orgány hospodárskeho riadenia nesmú uzavieranie takých zmlúv nariaďovať ani obmedzovať.

(2) Zmluvou o združení sa socialistické organizácie zaväzujú, že spoja svoju činnosť alebo časť majetkových prostriedkov na dosiahnutie určitého účelu, príp. v inom spoločnom záujme.

(3) Zmluva vymedzí činnosť, ktorá je predmetom združenia, spôsob jej vykonávania, práva a povinnosti zúčastnených organizácií, úhradu nákladov spojených s výkonom dohodnutej činnosti a dôsledky porušenia dohodnutých povinností. Ak nie je v zmluve určená zodpovednosť zmluvných strán inak, platí, že zodpovedajú voči iným socialistickým organizáciám pomerne podľa výšky svojich podielov na činnosti združenia.

(4) Záujmové a účelové zmluvy (zmluvy o združení) nesmú byť v rozpore s pravidlami a zvyklosťami hospodárskej súťaže (§ 82 a 83).

(5) Zmluva vznikne len dohodou zúčastnených organizácií o celom obsahu zmluvy. Zmluvné strany sa však môžu dohodnúť, že niektoré ustanovenie zmluvy bude platiť v znení rozhodnutom na základe ich žiadosti hospodárskou arbitrážou. Inak nemožno ustanovenia § 153 ods. 2 a 3 Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb. použiť.

(6) Na základe zmluvy o združení môže vzniknúť nová socialistická organizácia podľa osobitných predpisov alebo po dohode socialistických organizácií so súhlasom nadriadených orgánov.

(7) Zmluva o združení zaniká dohodou zúčastnených organizácií alebo v prípadoch určených v zmluve.

### § 86

(1) Socialistické organizácie a národné výbory sa môžu podieľať príspevkami svojich prostriedkov na investičnej výstavbe a prevádzke, najmä školských, zdravotníckych, sociálnych, telovýchovných a kultúrnych zariadení, miestnych komunikácií, vodohospodárskych zariadení, verejného osvetlenia a zariadení pracovnej rehabilitácie. Za tým účelom dobrovoľne zmluvne združujú svoje finančné a hmotné prostriedky alebo poskytujú pracovnú výpomoc,*) prípadne poskytujú úhradu nákladov spojených s výučbou pracovníkov organizácie.

(2) Dobrovoľné príspevky, ktoré socialistické organizácie poskytujú národným výborom alebo národné výbory socialistickým organizáciám, smú sa použiť výhradne na účel, na ktorý boli poskytnuté.

(3) Poskytovanie dobrovoľných príspevkov a združovanie prostriedkov môže podrobnejšie upraviť Ministerstvo financií.

**§ 87**

(1) V nevyhnutných prípadoch možno socialistickú organizáciu poveriť koordináciou prác na zabezpečenie záväzných úloh štátneho plánu bádateľského výskumu a výskumných a vývojových prác.

(2) Poverenie podľa odseku 1 môže udeliť v súvislosti so záväznými úlohami plánu výskumných a vývojových prác Štátna komisia pre techniku a v súvislosti so záväznými úlohami plánu bádateľského výskumu Československá akadémia vied.

(3) V ostatných prípadoch je takéto poverenie neplatné.

**Kontrola odvodov**

**§ 88**

(1) Odvody kontrolujú príslušné finančné orgány. Týmto ustanovením nie je dotknuté kontrolné oprávnenie nadriadených orgánov.

(2) Príslušný finančný orgán je oprávnený požadovať od kontrolovaných organizácií potrebné podklady.

(3) Ak príslušný finančný orgán zistí, že sumy podľa § 12 a § 89 ods. 2 a 3 organizácie neodčerpali, uloží odviesť tieto sumy zvýšené o 50 % do štátneho rozpočtu.

**§ 89**

(1) Orgán hospodárskeho riadenia je povinný uhradiť organizácii spôsobenú škodu, ak jej uloží povinnosť platiť odvod (dodatkový odvod) neoprávnene.

(2) Organizácia je povinná odviesť nadriadenému orgánu sumu, o ktorú bol príslušný fond neoprávnene zvýšený alebo znížený, ak poruší pri tvorbe alebo použití svojich fondov povinnosti ustanovené jej právnymi predpismi.

(3) Organizácia, ktorá poruší ustanovenia § 31 ods. 4 alebo § 34 ods. 4, je povinná odviesť nadriadenému orgánu sumu vo výške vyplatených podielov.

**§ 90**
**Účasť pracujúcich**

Ústredné orgány, slovenské národné orgány, národné výbory, odborové riaditeľstvá a štátne socialistické organizácie sú povinné vytvárať podmienky a zabezpečovať aktívnu účasť pracujúcich na riadení národného hospodárstva, najmä v spolupráci s Revolučným odborovým hnutím. Pritom vychádzajú predovšetkým z ustanovení Zákonníka práce, z uznesení IV. všeodborového sjazdu o závodných výboroch základných organizácií Revolučného odborového hnutia so zmenami a doplnkami vykonanými uznesením celoštátnej všeodborovej konferencie v máji 1965 a zo smerníc vydaných Ústrednou radou odborov.

**Záverečné ustanovenia**

**§ 91**

(1) Výnimky z tohto nariadenia môže povoliť vláda.
(2) Výnimky z ustanovení § 68 a 69 môže povoliť Ministerstvo financií.

(3) Pre organizácie a výrobné hospodárske jednotky, ktoré so súhlasom Štátnej plánovacej komisie vykonávajú experimenty s cieľom ďalšieho zdokonaľovania plánovitého riadenia, môže na dobu vykonávania experimentu povoliť výnimky z tohto nariadenia Štátna plánovacia komisia po dohode s Ministerstvom financií.

(4) Pri likvidácii celých závodov a samostatných, miestne odlúčených veľkých prevádzok, príp. obdobných organizačných celkov (ďalej len „závody“) môže Ministerstvo financií na návrh príslušného ústredného orgánu alebo krajského národného výboru povoliť tieto výnimky:

a) podnik nezvyšuje odpisy o zostatkovú cenu základných prostriedkov likvidovaných závodov,

b) ustanovenie o zvýšení stabilizačného odvodu z prírastku počtu pracovníkov sa netýka pracovníkov prevedených do iných podnikov.

**§ 92**

Osobitné predpisy ustanovia nevyhnutné odchýlky pre spôsob plánovania, financovania a prispôsobovania ekonomických nástrojov a hmotnej zainteresovanosti pre oblasť obrany a bezpečnosti štátu, uránového priemyslu a štátnych hmotných rezerv.

**§ 93**

(1) Zrušujú sa:

1. vládna vyhláška č. 90/1965 Zb. o plánovitom riadení národného hospodárstva;
2. vyhláška č. 123/1960 Zb. o finančných zdrojoch niektorých hospodárskych organizácií štátneho socialistického sektora a o úhrade ich strát;
3. vyhláška č. 152/1960 Zb. o finančných zdrojoch hospodárskych organizácií riadených národnými výbormi a o úhrade ich strát;
4. vyhláška č. 78/1961 Zb. o zmene úpravy finančného hospodárenia niektorých hospodárskych organizácií.

(2) Vládna vyhláška č. 154/1960 Zb. o podnikových fondoch pracujúcich zostáva v platnosti len pre organizácie, ktoré určí Ústredná rada odborov.

**§ 94**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. januárom 1967.

**Lenárt v. r.**

*) Pokiaľ ide o daň z obratu, je zásada rovnosti ekonomických podmienok uplatnená v osobitných predpisoch.

*) Na tieto úlohy sa vzťahuje ustanovenie § 8 ods. 1 písm. c) vyhlášky hlavného arbitra ČSSR č. 139/1965 Zb.

**) Záväzné limity sa ustanovujú ako maximálne, t. j. hornou hranicou.

*) Jednotná účtovná osnova v národnom hospodárstve (Vestník ÚKĽKŠ, čiastka 13 až 14/1966).

**) Netýka sa poistného nemocenského poistenia.

***) V priemysle a v stavebníctve je sadzba odvodu z hrubého dôchodku 18 %; odvod zo zisku tvorí 32 % zo zisku a 15 % vypočítaných z objemu všetkých výplat z fondu pracujúcich.

†) Netýka sa poistného nemocenského poistenia.

††) Fond pracujúcich podnikov, ktoré vykonávajú odvod zo zisku, zahŕňa základný mzdový fond a fond odmien.

*) Sadzba je 6 %.

**) T. j. evidované v účtovníctve ako samostatné inventárne predmety.

***) § 8 ods. 1 a 2 zákona znie:
(1) Stabilizačný odvod sa ustanovuje hospodárskym organizáciám vo výške 30 % z tej sumy objemu vyplatených miezd, ktorá prevyšuje súčin 90 % priemernej ročnej mzdy plánovanej podnikmi v roku 1966 a počtu pracovníkov v roku, za ktorý sa vykonáva výpočet odvodu.
(2) Odvod podľa odseku 1 sa zvyšuje za každé 1 % ročného prírastku počtu pracovníkov o 1 % objemu vyplatených miezd. Vláda ustanoví prípady, na ktoré sa toto zvýšenie nevzťahuje alebo kde sa zmierňuje. Odvod sa znižuje za každé 1 % ročného úbytku počtu pracovníkov o 0,3 % objemu vyplatených miezd.

†) Úprava podnikových plánov uložená uznesením vlády č. 587/1965 o štátnom pláne rozvoja národného hospodárstva Československej socialistickej republiky na rok 1966 [časť VI. ods. 1 písm. b)].

*) Spôsob výpočtu priemerného počtu pracovníkov a prepočet prírastku (úbytku) počtu pracovníkov s kratším pracovným časom na osoby plne zamestnané sa vykonáva podľa metodických pokynov Štátnej plánovacej komisie a Ministerstva financií pre zostavenie návrhu štátneho vykonávacieho plánu a štátneho rozpočtu a podľa smerníc Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky.

*) Predpisy upravujúce prirážku k poistnému nemocenského poistenia.

**) Zákon č. 53/1966 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

*) Dotácie treba zaradiť do návrhu finančného plánu.

*) Opravovne poľnohospodárskych strojov, odborové podniky Chmeliarstvo, Bioveta, Rašelina a Sempra.

**) Ide o Poľnohospodárske a lesné závody Kynžvart, štátne plemenárske správy a strojové a traktorové stanice, odborové podniky Hydinárstvo, Veľkovýkrmne a Štátne rybárstvo.

*) Do tohto fondu plynú spravidla prémie za prírastok trhovej produkcie.

**) Zníženú sadzbu odvodu zo základných prostriedkov vo výške 3 % ustanovuje § 6 ods. 1 zákona a sadzbu odvodu z hrubého dôchodku vo výške 30 % ustanovuje § 5 ods. 1 písm. b) zákona.

*) Sadzbu odvodu z hrubého dôchodku ustanovuje § 5 ods. 1 písm. d) zákona vo výške 16 %.

**) Režim poskytovania systémových dotácií na investície a dotácií k tržbám upravujú osobitné predpisy.

*) S výnimkou experimentujúcich organizácií.

**) Režim poskytovania účelových dotácií na investície a dotácií k tržbám upravujú osobitné predpisy.

***) Odvod poistného nemocenského poistenia sa vykonáva podľa predpisov Ústrednej rady odborov.

*) Sadzba odvodu z hrubého dôchodku podľa § 5 ods. 1 písm. c) zákona je 16 %.

**) Podnikom potravinárskeho priemyslu sa poskytujú dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu rozdielov pri nevyhnutnej zámene v spotrebe materiálu a surovín podľa osobitných predpisov.

***) Podnikom reštaurácií a jedální sa poskytujú subvencie zo štátneho rozpočtu k nákupným cenám surovín a materiálov (dodatkové rabaty) podľa zásad vydaných Ministerstvom financií.

*) Odvod poistného nemocenského poistenia sa vykonáva podľa predpisov Ústrednej rady odborov.

*) Tým sa zrušuje účelovosť príjmových zdrojov ustanovená príslušnými právnymi predpismi s výnimkou príjmov z regresných náhrad (zákon č. 33/1965 Zb.).

**) Napr. na poskytovanie dotácií, subvencií, návratných i nenávratných príspevkov a pôžičiek organizáciám, na financovanie technického rozvoja, miestnych potrieb, spoluúčasti na investičnej výstavbe, na financovanie investičnej výstavby slúžiacej ďalšiemu rozvoju miest a dedín, na úhradu záruk prevzatých národným výborom za úver na mzdy poskytnutý podnikom bankou a pod. Výnos regresných náhrad a zaplatených úhrad trov regresného konania, ktorý je zdrojom fondu rezerv a rozvoja, sa používa na účely podľa § 8 zákona č. 33/1965 Zb. a vyhlášky č. 86/1966 Zb., ktorou sa mení vyhláška č. 34/1965 Zb. o regresných náhradách.

*) Kalamitný fond, fondy na nepoistiteľné škody, na stabilizáciu pracovných síl, na upevnenie JRD, na novú sústavu a na pestovateľskú činnosť.

**) Kalamitný fond lesného hospodárstva.

*) Tým nie sú dotknuté ich povinnosti podľa § 40 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.